

ผลการถอดเทรกอรรถกริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณผลประโยชน์คณะศิลปศาสตร์

ประจำปีงบประมาณ 2553

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : ผลการสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

ผู้วิจัย : อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

พ.ศ. : 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนวิชาการใช้ภาษาไทยและมีการสอดแทรกกิจกรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนวิชาการใช้ภาษาไทยและมีการสอดแทรกกิจกรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล คือ แบบทดสอบ 1 ชุดวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า การสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อและใช้ธรรมะเป็นสื่อมีผลคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม กลุ่มที่ใช้เพลงไทยเป็นสื่อในการสอดแทรกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.18 กลุ่มที่ใช้ธรรมะเป็นสื่อในการสอดแทรกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.49 ส่วนการเปรียบเทียบผลการสอดแทรกกิจกรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

Title : The Addition of Ethics to Thai Teaching Using Thai Songs and Dhama Lessons

Researcher : Ubonsri Ubonsawat

Year : 2010

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the addition of ethics to Thai teaching using Thai songs and Dhama lessons.

The samples chosen by purposive sampling were the first year English for International Communication students of the faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. They were divided into 2 groups, and each group consisted of 30 students. The first group learned Thai with the addition of ethics using Thai songs while the second group learned Thai using Dhama lessons. The instruments were a pretest and a posttest.

The results revealed that the test scores of the two groups of students after the addition of ethics to Thai teaching using Thai songs and Dhama lessons were higher. The means scores and standard deviations of the test results of the first group were 23.13 and 3.18, and the second group were 22.23 and 3.49 respectively. In addition, there was no significant difference (.05) in teaching Thai with the addition of ethics using Thai songs and Dhama lessons.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและ
ธรรมะเป็นสื่อฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ภคพันธ์
ศาลาทอง คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุน
ส่งเสริมการทำงานวิจัยของคณาจารย์ คณะศิลปศาสตร์

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตน์ สงวนพงษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยี
วิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อาจารย์สุกัญญา เจียมวิเศษ
หัวหน้างานศิลปวัฒนธรรม อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาษาไทย คณะศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และคุณจินตนา จิตต์ภู่งักดี ที่กรุณาตรวจประเมินคุณภาพ
ของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การวิจัยสมบูรณ์ตามระบบแบบแผนของการวิจัย

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ทุนสนับสนุน
งานวิจัยประจำปี พ.ศ.2553 และขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนครที่ส่งเสริมการทำวิจัยในครั้งนี้

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(5)
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	6
คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	8
นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับเพลงไทย	12
นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับธรรมะ	19
นิยาม แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การดำเนินการวิจัย	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	55
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการสอศแทรกกรรจรธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ	43
2. ผลการสอศแทรกกรรจรธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ	44
3. เปรียบเทียบผลการสอศแทรกกรรจรธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ	44

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อย มนุษย์จำเป็นต้องมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ดีงาม และเหมาะสม เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งการประพฤติปฏิบัติดังกล่าวเรียกว่า จริยธรรม สอดคล้องกับที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 113) ให้ความหมายไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว กระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” สาทโรช บัวศรี (2526 : 12) กล่าวว่า “จริยธรรม เป็นเครื่องคุ้มครองโลก เป็นฝ่ายที่ดีที่ชนะฝ่ายไม่ดี ถ้าไม่มีจริยธรรม จะไม่มีหลักธรรมที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์โลกทั่ว ๆ ไป” วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก (2533 : 1) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง หลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติ เป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน”

จะเห็นได้ว่า จริยธรรมเป็นการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักธรรมคำสอน เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม จริยธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองโลกให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จริยธรรมจึงมีความหมาย มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมมนุษย์ทุกวงการวิชาชีพ นอกเหนือไปจากความรู้ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะนำมาสร้างสรรค์ให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข อาทิ ในวงการวิชาชีพครู ครูมีหน้าที่พัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และสร้างเสริมจริยธรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน สอดคล้องกับที่เด่นศิริ สิ้นสืบผล (2542 : 1) กล่าวว่า “เป็นภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ในการสร้างสรรค์และส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้า ด้วยการแต่งเติม ต่อเติม เสริมสร้าง และสอดแทรก จริยธรรม คุณธรรมในการเรียนและการสอนในทุก ๆ สาขาวิชา ที่ครูผู้สอนจะหากลยุทธ์ต่าง ๆ มาอบรม บ่มนิสัยให้เยาวชนได้พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับเพศ วย และวัฒนธรรมประจำสังคม นั้น ๆ”

ซึ่งผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนสังเกตพบปัญหาทางด้านจริยธรรมว่า ในปัจจุบันนี้นักศึกษาไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องจริยธรรมเท่าที่ควร ทำให้การคิด การพูด และการกระทำขาดจริยธรรม สอดคล้องตามที่ดร.มานิต บุญประเสริฐ (<http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes2/aw7forsemi.pdf.2553>) กล่าวถึงปัญหาอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันว่า อุดมศึกษาไทยสองทศวรรษที่ผ่านมามีการขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว มีผลต่อคุณภาพผลผลิตโดยเฉพาะเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งสุธรรม อารีกุล และคณะ เขียนไว้ในรายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาความรู้ความสามารถ

ทางวิชาการ ปัญหาขาดความสามารถในเชิงคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงบูรณาการ การมองประเด็น ปัญหาตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาแบบแยกส่วน ปัญหาด้านขาดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัญหาการขาดนิสัยใฝ่รู้ ความรู้รอบตัวทั่วไปทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของบัณฑิตยังมีไม่มากพอ ซึ่งทั้งบัณฑิตและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักและร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จริยธรรมกับภารกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีวิสัยทัศน์ว่า “มหาวิทยาลัยแห่งโลกอาชีพ ผลิตผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยี สร้างคุณค่าสู่สากล” ดำเนินภารกิจจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้น วิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพและมีความสามารถพร้อมเข้าสู่อาชีพ กล่าวคือ มุ่งผลิตบัณฑิตทางด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพและความสามารถ เป็นที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานประกอบการ ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติหรือลักษณะเฉพาะ ที่เป็นที่ยอมรับ ประสงค์ หรือต้องการให้มีในบัณฑิตผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะ ด้านการสื่อสาร (Communication Skill) ทักษะด้านการเรียนรู้ (Learning Skill) ทักษะด้านการวิเคราะห์ (Analytical Skill) ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Ethics Skill) และทักษะความรู้ความสามารถในงานอาชีพ (Technical Skill) (พจนานุกรมศัพท์ และคณะ, 2550 : 6) ซึ่งตอบสนองตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้วางแนวการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาทุกประเภท จะต้อง เน้นความสำคัญให้มีความรู้คู่คุณธรรม ในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จากจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ. นี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องพัฒนาทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน และเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม โดยให้จัดการเรียนการสอนในลักษณะผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 5)

การเรียนการสอนในกลุ่มวิชาภาษาไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการใช้ภาษาไทย ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการสื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ให้เกิดความเข้าใจตรงกันทั้งในชีวิตประจำวันและ การงานอาชีพ โดยฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ และตระหนักถึงความสำคัญของ

ภาษาไทยว่า เป็นภาษาประจำชาติไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และรักษาภาษาไทยให้เป็นภาษาประจำชาติตลอดไป ในขณะที่เดียวกัน ต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนด้วย เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารการวิจัย และการรับฟังข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน พบว่า มีการอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมคำสอนโดยตรง และสอดแทรกอยู่ในสื่อต่าง ๆ ให้เราได้อ่าน ได้ฟังอยู่เสมอ เช่น หนังสือธรรมะ แดบบันทึกเสียง ซีดีธรรมะ รายการปาฐกถาธรรม ประจำวันอาทิตย์ของกรมประชาสัมพันธ์ รายการข่าวประกอบเพลง หรือรายการเพลงล้วน ๆ ซึ่งจะมุ่งให้ความเพลิดเพลินแต่ก็แทรกคติข้อคิดแก่ผู้ฟัง ล้วนเป็นสื่อที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ได้ดี สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเกิดความสุข ซึ่งการจะนำสิ่งใดไปประพฤติปฏิบัติ นั้น ก็เนื่องจากรู้คุณค่าและประโยชน์ ร่วมกับการรับรู้ รับฟังบ่อย ๆ จะทำให้เกิดการซึมซับและจดจำ นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย ซึ่งบทเพลงที่มีคุณค่า มีข้อคิด หรือมีธรรมะสอดแทรกอยู่ นับว่าเป็นสื่อที่มีประโยชน์มาก เพราะการฟังเพลง เป็นการรับฟังสารที่มนุษย์คุ้นเคยและชอบ เพลงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทุกอาชีพ ทุกเพศ และทุกวัย

เพลงเป็นสื่อปรุงแต่งอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด บทเพลงที่มีคุณค่าย่อมสามารถช่วยปรุงแต่งนิสัยของมนุษย์ และพามนุษย์ให้ดำเนินไปตามครรลองที่ถูกต้อง เพลงเป็นสื่อที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ได้รับความรู้ ความสามารถอย่างครอบคลุมด้วยเนื้อหาสาระของเพลง ทั้งทางตรง และทางอ้อม เด็กที่ชอบร้องเพลง และจำเนื้อเพลงได้มาก ย่อมสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ได้ตลอดชีวิต คิดสอนใจ และแง่คิดที่แฝงอยู่ในบทเพลงประกอบกับท่วงทำนอง และจังหวะของเพลง จะช่วยกล่อมเกลาจิตใจ และอารมณ์ของเด็กให้โน้มเอียงมาในทางฝ่ายดี ทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ต่อไปในอนาคต สื่อเพลงจึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ประโยชน์แก่ครูผู้สอนอย่างคุ้มค่า แต่ราคาประหยัดที่สุด เพราะสามารถนำไปใช้ได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว (ไชยญาณ บุญยศ., <http://gotoknow.org/blog/songkm/122931>)

เพลงให้คุณค่าในด้านอารมณ์และความรู้สึกได้ชัดเจน ซึมซับได้ง่ายและรวดเร็ว สาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (เด่นศิริ ลินสืบผล, 2542 : 2-3)

1. เพลงสะท้อนชีวิตได้ทุกแง่มุม
2. เพลงรองรับความรู้สึกของผู้ฟังได้หลายด้าน อาทิ รัก โกรธ เกลียด น้อยใจ เสียใจ สุขใจ และทุกข์ใจ
3. เพลงสร้างความเพลิดเพลินและสนุกสนาน
4. เพลงสร้างจินตนาการของผู้ฟังได้ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

จากความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมและประโยชน์ของบทเพลงดังกล่าว และในฐานะอาจารย์ผู้สอน ผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อจะได้

ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นแนวคิดให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ผลการสอดแทรก จริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ เพื่อหาแนวทางในการสอดแทรก จริยธรรมในการสอนภาษาไทยว่าสื่อรูปแบบใดเหมาะสมและได้ผลมากที่สุด ระหว่างสื่อเพลงไทยและ สื่อธรรมะ จะได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ในการอบรมสั่ง สอนให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ
2. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและ ธรรมะเป็นสื่อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบที่เหมาะสม ในการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย ระหว่างการใช้เพลง ไทยและธรรมะเป็นสื่อ
2. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ โดยเน้นการสอดแทรก จริยธรรมให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาประเทศชาติ
3. เป็นแนวทางให้นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตลอดจนบุคลากรของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม และฝึกฝน ตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **จริยธรรม (Ethics)** หมายถึง ความประพฤติที่ดีงามของบุคคล ขณะที่ปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี รู้ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ ได้แก่ ความใฝ่รู้ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวทีก การประหยัด ความสามัคคี และความรับผิดชอบ
2. **เพลงไทย (Thai Song)** หมายถึง วรรณกรรมที่มีเนื้อร้องสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมไทย และความงดงามในด้านสุนทรียะทางภาษา ในที่นี้หมายถึงเพลงไทยสากลประเภทเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง
3. **ธรรมะ (Dhama)** หมายถึง คำบรรยาย คำสั่งสอนเกี่ยวกับหลักประพฤติปฏิบัติที่เป็นความดี ความถูกต้อง (จริยธรรม 10 ด้าน) อยู่ในรูปของบทหรือซีดีการบรรยายธรรมะ
4. **การสอนภาษาไทย** หมายถึง การสอนวิชาการใช้ภาษาไทย (01-001-101) หลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะศิลปศาสตร์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาไทย จุดมุ่งหมายรายวิชามุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทย ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
5. **สื่อ** หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน สื่อประกอบการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่าย ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น ในที่นี้หมายถึงสื่อเพลงไทยและสื่อธรรมะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
3. นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับเพลงไทย
4. นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับธรรมะ
5. นิยาม แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้รับการสถาปนาขึ้นในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 ซึ่งดูเหมือนจะเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ในสายตาของคนทั่วไป แต่ความจริงแล้วมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และจัดเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาเป็นเวลาช้านาน จากเดิมที่รวมตัวอยู่กับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายวิชาชีพ อันประกอบด้วยวิทยาเขตต่าง ๆ มากกว่า 35 วิทยาเขตทั่วประเทศ และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนสถานภาพจากสถาบันมาเป็นมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2548 ก็ได้มีการรวมกลุ่มวิทยาเขตในสังกัดแยกออกเป็น 9 มหาวิทยาลัย และหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่แยกอิสระออกมาคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยวิทยาเขตเดิม 5 แห่ง ที่มีพื้นที่ไม่ห่างไกลกันนัก ได้แก่ **วิทยาเขตเทเวศร์**, **วิทยาเขตโชติเวช**, **วิทยาเขตพัฒนการพระนคร**, **วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์** และ**วิทยาเขตพระนครเหนือ** มหาวิทยาลัยยึดมั่นในการสร้างบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยแบ่งการจัดการเรียนการสอน ออกเป็น 9 คณะ ได้แก่

1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

3. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
4. คณะบริหารธุรกิจ
5. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. คณะวิศวกรรมศาสตร์
7. คณะศิลปศาสตร์
8. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
9. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแห่งโลกอาชีพ ผลิตผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยี สร้างคุณค่าสู่สากล

พันธกิจของมหาวิทยาลัย

1. จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นวิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพและมีความสามารถพร้อมเข้าสู่อาชีพ
2. สร้างงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้การผลิตและการบริการที่สามารถถ่ายทอดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศ
3. ให้บริการงานวิชาการและการศึกษาที่มีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการมีอาชีพอิสระและพัฒนาอาชีพสู่การแข่งขัน
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและรักษาสีงแวดล้อม

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัย

1. เป็นแหล่งการศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีเชิงบูรณาการที่เข้มแข็งและได้มาตรฐานสากล
2. สร้างคนคุณภาพสู่โลกอาชีพ(สร้างคนเก่งและคนดีที่มีทักษะวิชาชีพ)
3. ให้บริการวิชาการแก่สังคมโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
4. เป็นแหล่งทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล่อม
5. สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงบูรณาการเพื่อการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ศูนย์กลางการศึกษาและความรู้ (Hub) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเข้มแข็ง
2. สร้างคนดี คนเก่ง มีทักษะในงานพัฒนาให้เป็นทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ
3. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงบูรณาการที่ได้มาตรฐานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย

ยุทธศาสตร์

1. สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนได้รับการพัฒนาความรู้ไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
2. ส่งเสริมการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา
3. ส่งเสริมการสร้างงาน อาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน และเป็นสังคมผู้ประกอบการ
4. ปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็ง “สร้างคนสู่งาน เชี่ยวชาญเทคโนโลยี”
5. เพิ่มศักยภาพของอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน
6. จัดหาทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอภายใต้ระบบบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล
7. พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสากล
8. เพิ่มขีดความสามารถด้านงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
9. ให้บริการวิชาการเพื่อการแข่งขันและสร้างรายได้

2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

พจนานุกรมพจนานุกรม และคณะ (2550 : 6-7) กล่าวว่า คุณสมบัติหรือลักษณะเฉพาะที่เป็นที่พึงประสงค์หรือต้องการให้มีในบัณฑิตผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skill) คือ ความรู้ความสามารถและความชำนาญของบัณฑิตในการสื่อความหมาย คือ ถ่ายทอดหรือการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ความคิดระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวระหว่างกัน โดยการพูด ฟัง อ่าน เขียน สื่อสารกับบุคคลจนเกิดผลสัมฤทธิ์

2. ทักษะด้านการเรียนรู้ (Learning Skill) คือ ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของบัณฑิตในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรม อันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ซึ่งควรเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

3. ทักษะด้านการวิเคราะห์ (Analytical Skill) คือ ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของบัณฑิตในการสรุปข้อเท็จจริงรวบรวมข้อดีในความจริงที่ซับซ้อน และแยกแยะข้อเท็จจริงนั้นให้แตกต่างย่อยลงไปเป็นข้อเท็จจริงที่เล็กลง การแยกแยะปัญหาให้เป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อที่จะได้พบส่วนที่เกี่ยวข้องกับเราหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ เป็นกระบวนการคลี่คลายปัญหา หรือควบคุมความเป็นไปของปัญหา เพื่อที่จะได้รู้ถึงแง่มุมที่เชื่อมโยงสิ่งที่เราไม่รู้และสิ่งที่เรารู้แล้ว เพื่อจะนำไปสู่ผลที่เราต้องการ

4. ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Ethics Skill) คือ ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของบัณฑิตในลักษณะอันเป็นสิ่งจำเป็นของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกทางทางทำทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนกิริยามารยาท การแต่งกายสุภาพ สง่างาม มีอุปนิสัยที่ดี ไม่ทำร้ายจิตใจผู้อื่น มีน้ำใจ มีความเข้าใจผู้อื่น

5. ทักษะความรู้ความสามารถในงานอาชีพ (Technical Skill) คือ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ทักษะ ฝีมือ ความประพณี อุปนิสัย ตลอดจนความพร้อมในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพ มีสมรรถภาพด้านวิชาชีพ มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับคุณภาพ และมีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิค

หลักปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำงานของบัณฑิต

อุดม หนูทอง (2540 : 3) ได้ประมวลเนื้อความจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะหลักปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำงานของบัณฑิตไว้ดังนี้

1. มีฉันทะ ปณิธาน และอุดมคติในการทำงาน
2. มีเป้าหมาย หลักการ และแผนงานชัดเจน
3. รู้จักใช้วิชาการในการปฏิบัติ
4. มีความรับผิดชอบ เสียสละ อดทน และมีความเพียรอย่างสม่ำเสมอ
5. มีสติ วิจารณ์ญาณ และความรอบคอบในการทำงาน
6. มีวินัยในการทำงาน
7. รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ผู้อำนวยการ สมศ. (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทยในฐานะเป็นพลโลก ดังนี้

1. สามารถแก้ไขปัญหาในฐานะสมาชิกของสังคมโลก
2. รับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. เข้าใจ ยอมรับ และตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

4. คิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์
5. เต็มใจที่จะแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
6. เต็มใจที่จะเปลี่ยนวิถีชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
7. พร้อมที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชน
8. เต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

การสัมมนาเรื่องมหาวิทยาลัยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 6 กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ (อนุสรณ์ สิ้นประเสริฐศรี และบุญเสริม ศักดิ์คงกระพัน, 2542 : 68-71) คือ

1. ทำงานเก่ง เรียนเก่ง ร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร
2. มีเพื่อนมาก
3. มีความคล่องตัว ฝึกได้ มีความคล่องตัวสูง
4. มีความคิดริเริ่ม
5. เป็นผู้รู้กว้างมากกว่าเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
6. รู้จักแสดงเหตุผล
7. มีความสามารถพิเศษ เช่น ความรู้ทางด้านพิมพ์ดีด บัญชี
8. มีคอนเซ็ปต์เกี่ยวกับงาน ร่างหนังสือได้ สื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานได้ดี

การสัมมนาเรื่อง สถาบันการศึกษาทางการบริหารธุรกิจกับแผนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โชติ โสภณพานิช กล่าวว่า บัณฑิตที่จะทำงานในภาคธุรกิจเอกชนได้ดี ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวิชาความรู้ ความสามารถ และความรู้รอบตัว
2. มีความอดทน มีระเบียบวินัย
3. มีความคิดริเริ่ม
4. มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. มีความซื่อสัตย์กตัญญู
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

คุณสมบัติของพนักงานที่นายจ้างพึงพอใจ

กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2530 : 1-8) ได้กำหนดคุณสมบัติ 8 ด้านของพนักงานที่นายจ้างต้องการให้เป็นเป้าหมายในการอบรมสั่งสอนนักศึกษา ดังนี้

1. คุณค่าเฉพาะตัว ได้แก่ ความซื่อสัตย์ นับถือตนเอง และมีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง มีเป้าหมายในอาชีพและชีวิต มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้น และไม่จำกัดความสามารถของตนเอง

2. ทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ และมีแนวทางแปลกใหม่ สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของงานที่เปลี่ยนแปลงได้ สามารถวางแผนและจัดระบบการทำงานได้ สามารถใช้เหตุผลและตัดสินใจอย่างเที่ยงตรง และมีสมรรถภาพจดจ่ออยู่กับงานหลาย ๆ ส่วนในเวลาเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีไหวพริบดี ยอมรับผู้อื่น ยอมรับข้อติชม ทำงานเป็นทีมได้ ความเป็นมิตร เสมอต้นเสมอปลายกับผู้อื่น ให้ความร่วมมือดี เต็มใจมอบงานด้วยความยินดี ยอมรับการปกครองและคำปรึกษาแนะนำของหัวหน้า เคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น และมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ

5. ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ รู้จักถามคำถาม รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น แจ่มแจ้งหัวหน้าเมื่อต้องหยุดงานพร้อมเหตุผล พุดจาจะฉานชัดเจน และเป็นผู้ฟังที่ดี

6. ลักษณะเกี่ยวกับงาน ได้แก่ ทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนด ปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างไม่บกพร่อง มีสมรรถภาพในการทำงาน ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีความแม่นยำเที่ยงตรง และพิถีพิถันในการทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

7. วุฒิภาวะ ได้แก่ ทำงานได้ดีโดยไม่ต้องควบคุมหรือตรวจตรา เชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความรับผิดชอบ ไม่นำปัญหาส่วนตัวมายุ่งเกี่ยวกับงาน ยินดีทำงานเพิ่มพิเศษและงานล่วงเวลา มีความพร้อมในการทำงาน มีความภูมิใจในการกระทำของตน มีความคิดริเริ่ม สุขุมและควบคุมตนเองได้ มีความรับผิดชอบในการกระทำของตน มีวุฒิภาวะทางความคิด กิริยาท่าทางและการกระทำประเมิณผลงานของตนเองได้ มีความอดทน รู้จักใช้เวลาอย่างฉลาด และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

8. สุขนิสัยและความปลอดภัยในงาน ได้แก่ ปฏิบัติตามกฎความปลอดภัย รักษาอัตราเร็วในการทำงาน และอัตราการผลิตที่เหมาะสม รักษาสุขนิสัยส่วนบุคคลอย่างดี สวมเสื้อผ้าที่เหมาะสม และแต่งกายดี สามารถทำงานภายใต้ภาวะความเครียดได้ดี มีความแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงาน และมีสุขภาพดี

9. ความผูกพันและรับผิดชอบในงาน ได้แก่ ตรงต่อเวลาและสม่ำเสมอในการทำงาน ปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้ความสำคัญกับงาน ไม่ถือว่าเป็นเพียงหน้าที่ มีความสนใจและกระตือรือร้นในงาน ต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา มีความซื่อสัตย์ต่อองค์กรและพนักงานขององค์กร ทำงานเต็มกำลังความสามารถ และพยายามทำให้คนอื่นพอใจ และแสดงความห่วงใย ความมุ่งมั่นหวังเกี่ยวกับอนาคตของงานของตนในหน่วยงาน

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของบัณฑิตหรือพนักงานที่พึงประสงค์ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และสถานประกอบการ มี 3 ด้านหลัก ๆ คือ เป็นผู้มีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา จิตใจ และทักษะ กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ มีศีลธรรมจริยธรรม และมีความชำนาญในการทำงาน

3. นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับเพลงไทย

เพลงเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อร้องสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคม และมีความงดงามทางด้านภาษา มุ่งให้ความเพลิดเพลินทางอารมณ์และความรู้สึกได้ชัดเจน ความหมายของเพลงมีดังนี้

เพลง หมายถึง “สำเนียงขับร้อง ทำนองดนตรี กระบวนวิธีรำดาบรำทวนเป็นต้น ชื่อการร้อง แก่กัน” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 : 799)

เพลง คือ “การระบายถ่ายทอด อารมณ์ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ของสังคมมนุษย์ออกมา เนื่องจากอารมณ์ของคนเราไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง ยังคงอยู่ที่พื้นฐานเดิม ๆ คือ รัก โลภ โกรธ หลง เสรีา โสภ เสียใจ ตื่นเต้น ดีใจ ฯลฯ ฉะนั้นเพลงจึงยังคงวนเวียนตอบสนองความรู้สึกอยู่ในแนวนี้ ในปี พ.ศ. 2507 เพลงไทยสากลได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงลูกกรุง และเพลงลูกทุ่ง” (<http://www.thaitownusa.com.2553>)

เพลงไทย หมายถึง เพลงที่คนไทยนิยมขับร้องสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งย่อหมายถึงการบรรเลงดนตรีด้วย เพลงไทยมีคำที่แสดงถึงกลุ่มย่อยของเพลงอีกหลายคำ เช่น เพลงไทยเดิม เพลงกล่อมเด็ก เพลงน้อย เพลงอีแซว เพลงปรบไก่ เพลงโคราช เพลงสวด เพลงลูกกรุง เพลงลูกทุ่ง เป็นต้น (<http://www.thaifolk.com/doc/nativesong.htm.2553>)

เพลงไทย หมายถึง เพลงที่ประพันธ์ขึ้นตามหลักดนตรีไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะประจำชาติ มีลีลาการขับร้อง และการบรรเลงเป็นแบบไทย เพลงไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมของชนชาติไทย ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ต่อมาได้พัฒนารูปแบบเพลงไทยมาเรื่อย ๆ ได้มีการประพันธ์เพลงไทยให้มีลีลา และสำเนียงภาษาของชาติอื่นมากมายถึง 12 ภาษา เช่น ภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษาแขก ภาษามอญ ภาษาจีน เป็นต้น เพลงที่ประพันธ์ขึ้นมาโดยเลียนสำเนียงอื่น มักมีชื่อนำหน้าเพลงตามสำเนียงภาษาที่เลียนมา เช่น เพลงลาววงเดือน เพลงเขมรไทรโยค เพลงมอญทำอิฐ เพลงจีนขิมเล็ก (<http://www.school.net.th/library/create-web>)

เพลงไทยสากล เป็นเพลงที่ขับร้องในภาษาไทย โดยเริ่มจากการนำทำนองไทยเดิมใส่เนื้อร้อง บรรเลงและขับร้อง โดยใช้มาตรฐานของโน้ตเพลงแบบสากล จนเป็นเพลงไทยแนวใหม่ โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 มีละครเวที ละครวิทยุ และภาพยนตร์ไทย มีบทบาทสำคัญทำให้เพลงไทยสากลได้รับความนิยมจนในปัจจุบันแตกสาขาไปอีกหลากหลายแนวเพลง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการฝึกหัดทหารตามแบบยุโรป ซึ่งมีการใช้ดนตรีบรรเลง ประกอบการฝึกทหาร โดยใช้ดนตรีประเภทแตรวง ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว Jacob Feit (บิดาของพระเจนดุริยางค์) ชาวอเมริกันเชื้อสายเยอรมัน เข้ามารับราชการเป็นครูแตรวงในพระราชสำนักของกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ (วังหน้า) ปรับปรุงแตรวงทหารในปี พ.ศ. 2420 แตรวงทหารในเวลาต่อมาได้รับการเรียกชื่อใหม่ว่า “วงโยชวาทิต” (Military Band) ในราชสำนักไทยมีการเล่นดนตรีสำหรับบรรเลงทั้งดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงเป็นผู้นำการแต่งทำนองเพลงตามมาตรฐานดนตรีสากลและในการประพันธ์เพลงสำหรับบรรเลงด้วยแตรวง โดยเฉพาะเพลงวอลซ์ปลื้มจิต ในปี พ.ศ. 2446 สันนิษฐานว่า อาจเป็นเพลงไทยสากลเพลงแรกในประวัติศาสตร์ดนตรีของเมืองไทย ทรงนิพนธ์โดยใช้โน้ตและจังหวะแบบสากล และจากพระปรีชาสามารถในการทรงประพันธ์เพลง จึงทรงได้รับการยกย่องเป็น “พระบิดาแห่งเพลงไทยสากล”

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ดนตรีตะวันตกเริ่มแพร่หลายเข้าสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางตามลำดับ มีนักดนตรีที่เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่อง คือ พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร) และอีกบุคคลหนึ่งในวงเครื่องสายฝรั่งหลวงเป็นหัวหน้าวงกรมโฆษณาการ นั่นคือ เอื้อ สุนทรสนาน

เพลงไทยสากล อาจพูดได้ว่าที่มา เกิดจาก 2 สายคือ สายทางละครและสายทางภาพยนตร์ สายทางละครนั้นละครคณะปรีดาลัยเป็นต้นกำเนิด มีลักษณะเป็นเพลงไทยที่ร้องตามทำนองฝรั่ง ส่วนทางสายภาพยนตร์ มีการใช้แตรวงบรรเลงก่อนการฉายและขณะทำการฉายหนัง เพลงที่บรรเลงเป็นเพลงสากลกับเพลงไทยเช่น เพลงแบล็กอีเกิ้ล และเพลงของทูลกระหม่อมบริพัตรคือ เพลงมาร์ชบริพัตรและวอลซ์ปลื้มจิต ในปี พ.ศ. 2470 ได้พัฒนาเพลงประกอบละคร โดยการดัดแปลงจากเพลงไทยเดิมที่มีทำนองสองชั้นมาใส่เนื้อร้องแทนทำนองเอื้อนใช้ดนตรีคลอฟังทันหูทันใจ เป็นที่นิยมของประชาชนซึ่งเรียกกันว่าเพลงเนื้อเต็มหรือเนื้อเฉพาะแต่ยังคงใช้เป่าพาทย์บรรเลงเหมือนเช่นเดิมอยู่

เพลงไทยสากล ในสมัยของพรานบูรณ (2470-2472) มีลักษณะเป็น “เพลงไทยเดิมสากล” ได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงไทยเดิม พรานบูรณได้แต่งเพลงลักษณะนี้อีกเป็นจำนวนมาก และในปี พ.ศ. 2474 พรานบูรณและเพชรรัตน์แห่งละครคณะศรีโอกาสได้นำดนตรีสากลประเภทเพลงแจ๊ส (Jazz Band) หรือรหัสดนตรี เป็นส่วนประกอบละครเรื่อง “โรสิตา” และนำทำนองเพลง “วอลซ์ปลื้มจิต” มาใส่เนื้อร้องได้รับความนิยมอย่างมาก มีการเผยแพร่บทเพลงออกอากาศทางสถานีวิทยุ 7 พี.เจ. ที่ศาลาแดง และมีการบันทึกแผ่นเสียง โดยห้างนายต. เง็กชวน และในปีเดียวกันพรานบูรณร่วมงานกับคณะละครจันทโรภาสก็โด่งดังที่สุดขึ้นด้วยละครเรื่องเรื่อง “จันทร์เจ้าขา” ซึ่งมีสถิติการนำออกแสดงถึง 49 ครั้ง ติดต่อกันแทบทุกโรงมหรสพที่มีในพระนครและธนบุรี โดยพรานบูรณแต่งเพลงไทยสากล มีลีลาทำนองอ่อนหวาน เช่น เพลงจันทร์เจ้าขา จันทร์สวาท จันทร์ลอย จันทร์จ๋าฟ้าจันทร์แฝงหมอก ขวัญของเรียม ในช่วงนั้นบทเพลง

ประกอบละครร้องเป็นที่นิยมแพร่หลายโดยทั่วไปตราบจนกระทั่งความนิยมละครร้องลดน้อยลงไป ในขณะที่ภาพยนตร์พูดเสียงในฟิล์ม เข้ามาได้รับความนิยมแทน

ในสมัยรัชกาลที่ 7 ความนิยมในภาพยนตร์ตะวันตกเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2476 มีการสร้างภาพยนตร์เรื่อง “ปู่โสมเฝ้าทรัพย์” โดยมี ชุนวิจิตรมาตรา กำกับการแสดงและเรือโทมานิต เสนาะวินิน ประพันธ์เพลงประกอบภาพยนตร์ชื่อว่า “เพลงกล้วยไม้” ซึ่งนับเป็นเพลงไทยสากลเพลงแรก ในการแต่งทำนองตามหลักโน้ตสากลในประวัติศาสตร์เพลงของเมืองไทย ขับร้องโดย อุ่น เครือพันธ์ และมณี บุญจານนท์ ที่เรียกว่าเพลงไทยสากลน่าจะเพราะเป็นเพลงไทยที่มีเนื้อร้องภาษาไทยแต่มีทำนองทำนองลีลาและจังหวะเป็นแบบสากล ในปี พ.ศ. 2478 ทางราชการได้แต่งเพลงขึ้นอีก 2 เพลง คือเพลงชาติและเพลงเฉลิมรัฐธรรมนูญ และยังมีเพลงที่สำคัญ เช่น รักเมืองไทย เลือดสุพรรณ คีตกกลาง แหลมทอง เป็นต้น ส่วนเพลงเพื่อกองทัพนั้นได้รับความนิยมสูงมากจนถึงกับนำไปเป็นเพลงสัญลักษณ์ก่อนการฉายภาพยนตร์ และเมื่อสงครามระหว่างไทยกับอินโดจีนเกิดขึ้นเพลงปลุกใจก็ยิ่งมากขึ้น เช่น เพลงแนวรบแนวหลัง ทหารไทยแนวหน้า มณฑลบูรพา เป็นต้น พ.ศ. 2479 ได้เกิดนักแต่งเพลงคนใหม่คือนารถ ถาวรบุตร มีเพลงที่เป็นที่นิยมมากมาย เช่น พลับพลึงไพร ชื่นชีวิต แสนอาลัย ใจสนองใจ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2482 มีการจัดตั้งกรมโฆษณาการโดยมีวิลาศ โอสถานนท์ เป็นอธิบดีคนแรก และมีการตั้งวงดนตรีของกรมโฆษณาการเพื่อบรรเลงเพลงส่งไปกระจายตามสถานีวิทยุและตามสถานที่ต่าง ๆ โดยมี เอื้อ สุนทรสนาน เป็นหัวหน้าวง เวท สุนทรจามร เป็นผู้ช่วย นักร้องรุ่นแรก ๆ ที่สำคัญ เช่น จุรี โมรากุล (มณฑนา โมรากุล) ล้วน ควันธรรม รุจี อุทัยกร สุภาพ รัศมีทัด ชวลี ช่วงวิทย์ เป็นต้น โดยมีนักแต่งเพลงประจำวงที่สำคัญ คือเอื้อ สุนทรสนาน เวท สุนทรจามร ล้วน ควันธรรม และแก้ว อัจฉริยะกุล ร่วมกันแต่งเพลงออกมาจำนวนหนึ่งด้วยในปี พ.ศ. 2482 เช่นกัน และต่อมาได้ตั้งวงดนตรี “สุนทราภรณ์” ขึ้น ลักษณะของวงดนตรีสุนทราภรณ์เป็นแบบตะวันตกโดยใช้เครื่องเป่าเป็นหลัก เช่น ทรัมเปต คาริเน็ต และมีเครื่องสายผสม เช่น ไวโอลิน เป็นวงแบบ Big Band กำเนิดวงดนตรี สุนทราภรณ์นี้น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของเพลงไทยสากลในยุคปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2507 เพลงไทยสากลได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงลูกกรุง และเพลงไทยลูกทุ่ง และในระยะเวลาใกล้เคียงกันกระแสเพลงร็อกแอนด์โรลของทางฝั่งตะวันตกอย่างวง เดอะ บีทเทิลส์ ได้รับความนิยมอย่างมาก ส่วนประเทศไทยได้มีการประกวดเพลงไทยสากลแนวใหม่ซึ่งถ้วยพระราชทานนั้นคือ เพลงสดริงคอมโบ (ใช้เครื่องเป่าผสมกีตาร์เป็นหลัก) วงชนะเลิศคือวง ดิอิมพอสซิเบิลเป็นวงที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ต่อมาในยุคที่ประเทศไทยเกิดวิกฤตทางการเมือง เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เพลงไทยมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง สังคม และคนยากไร้ ไซ้ดนตรีเรียบง่ายอย่างกีตาร์โปร่ง ที่รู้จักกันว่า "เพลงเพื่อชีวิต" มีวงที่มีชื่อเสียงอย่างวงคาราวาน ภายหลังปี 2521 เพลงแบบสดริงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เกิดวงดนตรีใหม่ ๆ ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เช่น แกรนด์เอกซ์ คีริบูน บรันดี อัสินี-วสันต์ และ ฯลฯ และเพลงสดริงก็ยังเป็นที่นิยมในตลาดจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีแนวเพลงเพิ่มขึ้นหลากหลายมากขึ้น กลุ่มผู้ฟังได้แยกแตกกระจายเป็นกลุ่ม ๆ ตามความชอบของผู้ฟัง โดยในแต่ละกลุ่มก็มีการมอบรางวัลให้นักร้อง นักแต่งเพลง สำหรับแนวเพลงที่เกิดขึ้นมาในยุคหลัง เช่น แร็ป ฮิปฮอป เป็นต้น (<http://th.wikipedia.org/wiki.2553>)

เพลงลูกกรุง

เพลงลูกกรุง หมายถึง “บทเพลงที่ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของ สังคม และคนเมืองหลวง รวมถึงเรื่องราว ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การถ่ายทอดอารมณ์ การขับร้อง น้ำเสียง ของกลุ่มนักร้อง นักแต่งเพลง และนักดนตรีจะมีรูปแบบ ประณีต ละเอียดย่อน ออกมานุ่มนวล ความรู้สึกของผู้ฟัง ฟังแล้วเกิดจินตนาการตาม เนื้อร้องของบทประพันธ์ออกมาเป็นร้อยแก้ว ร้อยกรอง มีความหมายสลับซับซ้อน ยอกย้อน ผู้ประพันธ์ นักร้อง นักดนตรี และผู้ฟังอาจเข้าถึงบทเพลงไปตามจินตนาการแตกต่างกันไป” คำว่า “เพลงลูกกรุง” ได้แยกกลุ่มผู้ฟังอย่างเด่นชัดขึ้นมาตามลำดับ โดยนำเอาความเป็นอยู่ (Lifestyle) ของผู้ฟัง ศิลปิน นักร้อง นักดนตรี เป็นผู้กำหนดทิศทาง (<http://atcloud.com/stories/76616>)

เพลงลูกกรุง เป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง เพลงลูกกรุงกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2474 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังจะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองฯ ในรัชกาลที่ 7 บางแหล่งบอกปลายรัชกาลที่ 6 ประมาณ พ.ศ. 2455 โดยการจ้างครูจากอิตาลีนำเครื่องสายสากลเข้ามาสอน แต่เพลงลูกกรุงเริ่มชัดเจนเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2475 โดยเริ่มมีแนวเพลง เนื้อร้อง ทำนอง และเครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงประกอบเป็นไทย นำทำนองเพลงของรัชกาลที่ 6 ที่นำมาเรียบเรียงเสียงประสานใช้เครื่องดนตรีสากล บรรเลงประกอบ เป็นเพลงในกิจการลูกเสือ ต่อมาได้มีการนำเพลง "ลาที่กล้วยไม้" ของขุนวิจิตรมาตรา มาทำในจังหวะรุมบ้าเพลงแรกของไทย และบทเพลงของจิตร ภูมิศักดิ์ และอื่น ๆ ซึ่งแต่งและใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลงประกอบเป็นเครื่องบ่งบอกการกำเนิดของเพลงลูกกรุง

ปี พ.ศ. 2482 วงสุนทราภรณ์ก่อตั้งเป็นวงดนตรีวงใหญ่ ซึ่งทำให้สังคมเมืองในยุคนั้น เริ่มต้นด้วยการฟังเพลง ผู้ฟังและค่ายเพลงต่าง ๆ เริ่มจัดประเภทเพลง สร้างนักร้องให้มีรูปแบบความเป็นคนเมืองหลวง นักดนตรี นักแต่งเพลง นักร้องต่างมีรูปแบบ หาแฟชั่นนำสังคม ทั้งเรื่องแฟชั่น การแต่งกาย มีคลับ มีบาร์ แลวดนตรีดำเนิน ตามย่านชุมชน โรงแรมใหญ่ ๆ มีห้องบอลรูม เพื่อให้มีการจัดแสดงดนตรีประกอบ และเริ่มมีการเปรียบเทียบระหว่างเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง ศิลปินเพลงแนวลูกกรุง เช่น เอื้อสุนทรสนาน สุเทพ วงศ์กำแหง ชรินทร์ นันทนาคร กำธร สุวรรณปิยะศิริ จินตนา สุขสถิตย์ ชาญ เย็นแยม.ร.ว. ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ ทนงศักดิ์ ภักดีเทวา ทิพวัลย์ ปิ่นภิบาล ชานินทร์ อินทรเทพ เป็นต้น (<http://th.wikipedia.org/wiki.2553>)

เพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่ง คือ เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมอุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้องสำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะซึ่งให้บรรยากาศ ความเป็น

ลูกทุ่ง ขุนวิจิตรมาตราบันทึกไว้ในหนังสือเรื่องของละครและเพลง ว่า เพลงลูกทุ่งเป็นวงดนตรีแบบสากลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณปีหรือสองปี ลักษณะเพลงลูกทุ่งในระยะเริ่มแรก มาจากการร้องรำทำเพลงของไทยดั้งเดิม เช่น แห่เทศน์ สวดคฤหัสถ์ จำวัด ลีเก (ทรงเครื่อง) ลีเกลูกหมด (ไม่แต่งเครื่อง) ลีเกบันตน ลำตัด เพลงขอทาน เพลงพื้นเมืองบางเพลง ฯลฯ โดยเพลงลูกทุ่งนำมาดัดแปลงแล้วใส่ดนตรีแบบสากล เป็นลักษณะเพลงแบบใหม่ ส่วนคำว่า "เพลงลูกทุ่ง" อาจารย์จางรังสิกุล คิดประดิษฐ์ขึ้นใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2507 เพลงลูกทุ่งมีความชัดเจนจากเพลงลูกกรุงโดยประกอบ ไชยพิพัฒน์ จัดรายการเพลงสถานีไทย โทรทัศน์ ใช้ชื่อรายการว่า "เพลงลูกทุ่ง"

สุรพล สมบัติเจริญ ได้ทำให้เพลงลูกทุ่งอยู่ในความนิยม ในช่วงปี พ.ศ. 2506–2513 จนเรียกได้ว่าเป็นยุคทองของเพลงลูกทุ่ง ได้เกิดการแข่งขัน และยังมีนักร้องลูกทุ่งเกิดขึ้นใหม่หลายคน ต่อมาหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เพลงลูกทุ่งก็อยู่ในยุคเพลงเพื่อชีวิต เนื้อหาเพลงลูกทุ่ง ได้สอดแทรกเนื้อหาเพลงเพื่อชีวิต โดยในยุคนั้นมีเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิตเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2520–2528 วงดนตรีเพลงลูกทุ่งได้เข้าสู่ระบบทุนมากขึ้น มีการแสดงเพลงลูกทุ่งมีการประกวดประชันการเต้น และเครื่องแต่งกายของทางเครื่องประกอบ จนในปัจจุบัน มีศิลปินลูกทุ่งหน้าใหม่เข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งของค่ายเพลงหน้าใหม่ ตลาดเพลงลูกทุ่งเป็นตลาดใหญ่ เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมอีกครั้ง และมีการมอบรางวัลทางดนตรีลูกทุ่งอยู่หลายรางวัล

สำหรับธุรกิจเพลงลูกทุ่งในปัจจุบันถือเป็นตลาดใหญ่ มีทั้งค่ายเล็ก ค่ายใหญ่ เป็นจำนวนมาก โดยสัดส่วนของเงินในตลาดเพลงลูกทุ่งครอง คาคการณ์น่าจะอยู่ที่ ปีละ 1,000-1,500 ล้านบาท โดยมีตลาดหลักอยู่ที่ภาคอีสาน 50% ภาคเหนือและภาคกลาง 35% และภาคใต้ 15% และสัดส่วนการแบ่งตลาด มีแกรมมี่ โกลด์ ครองส่วนแบ่งการตลาดเพลงลูกทุ่งทั่วประเทศ 65% ส่วนอาร์สยาม 19% และอื่นๆ 16%

ในปัจจุบัน ตั้งแต่ปี 2541 มีศิลปินลูกทุ่งหน้าใหม่เข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งของค่ายเพลงหน้าใหม่ ตลาดเพลงลูกทุ่งเป็นตลาดใหญ่ เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมอีกครั้ง เนื่องมาจาก ได้มีการทำละครมนต์รักลูกทุ่งของอาร์เอส และฮิตติดตลาด ต่อมาด้วยการกลับมาแจ้งเกิดของก๊อด จักรพรรณ์ อาบครบุรี กับอัลบั้มเพลงที่นำเพลงเก่ามาทำใหม่ เพลงลูกทุ่งชุดสองที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักฟังเพลงรุ่นใหม่ในกรุงเทพฯ และการเกิดขึ้นของเพลงลูกทุ่งในคลื่นเอเอ็ม นำทีมบริหารโดย วิทยา ศุภพรโสภา นอกจากนี้ยังมีศิลปินแนวสตรีทและแนวเพื่อชีวิตหลายคนที่ยังมาทำเพลงลูกทุ่งอย่าง ทัช ณ ตะกั่วทุ่ง ต้อม เรนโบว์ เทียรี่ เมฆวัฒนา เป็นต้น ในยุคก่อนเพลงลูกทุ่งจะเปิดเฉพาะในคลื่นเอเอ็มเท่านั้น ในปัจจุบันทีวีก็เริ่มเปิดกว้างมากขึ้น เกมโชว์เอานักร้องเพลงลูกทุ่งไปเล่นภาพยนตร์ ละครเอาลูกทุ่งไปเล่น และกลายเป็นธุรกิจกลุ่มใหญ่ขึ้น ครูเพลงบางคนถึงกับกล่าวว่า เพลงลูกทุ่งในสมัยนี้ไม่เหมือนเดิม เพราะขาดเอกลักษณ์ของการขึ้นต้น เรื่องราวตรงกลาง และตอนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดสัมผัสนอก-ใน ตลอดจนการเปรียบเทียบ ส่วนเนื้อหาของเพลงไปทางล้ำเส้นศีลธรรม เพลงในทำนองนี้ เช่น

เพลง "เด็กมันชั่ว" ของยอดรัก "อกหักซ้ำเต่า" ของ ไกรสร เรืองศรี "เรียกพี่ได้ไหม" ของ เสรีย์ รุ่งสว่าง เป็นต้น

ทำนองและจังหวะของเพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่งหลายเพลงได้ดัดแปลงจากเพลงไทยเดิมยังคงทำนองเดิม แต่ตัดการเอื้อนแบบเพลงไทยเดิมออกและใส่คำร้องลงไปแทนที่ ส่วนทำนองก็มาจากเพลงพื้นบ้าน พื้นเมืองของทุก ๆ ภาค อย่างภาคกลางใช้ทำนองเพลงน้อย เพลงอีแซว เพลงลำตัด เพลงกลองยาว เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว ฯลฯ ภาคอีสานจะใช้ทำนองเพลงลำหรือหมอลำและเซิ้ง ทำนองลำที่นิยมในเพลงลูกทุ่ง ได้แก่ ลำเต้ย ลำเพลิน

เพลงลูกทุ่งมักมีการนำทำนองจากการขับร้องลิเกและทำนองเพลงแหล่มาใช้ การใช้ทำนองเพลงลิเกซึ่งเป็นมหรสพพื้นบ้านโบราณของไทยมักไม่ใช้ทำนองเพลงลิเกโคด ๆ แต่จะนำมาผสมผสานกับทำนองเพลงสากลด้วย ส่วนทำนองเพลงแหล่ ที่เป็นการแสดงกรรมเทศนา เพลงลูกทุ่งนำมาใช้ในสองลักษณะ คือ ใช้ทำนองเพลงแหล่ตลอดทั้งเพลง และใช้ทำนองแหล่ผสมกับทำนองลิเกหรือกับทำนองเพลงสากล สำหรับนักร้องเพลงลูกทุ่งที่ร้องเพลงทำนองแหล่ที่เป็นที่รู้จักกันได้แก่ พร ภิรมย์ ไวพจน์เพชรสุพรรณ และชินกร ไกรลาศ หลังจากที่พร ภิรมย์ เข้าสู่สมณเพศแล้วก็คงเหลือแต่ไวพจน์และชินกรเท่านั้นที่มีชื่อเสียงในการร้องเพลงทำนองแหล่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทั้งสองท่านมีชื่อเสียงด้านทำขวัญนาคอีกด้วย

คำร้อง

ในแง่การใช้ภาษา ภาษาที่ใช้ในเพลงลูกทุ่งมีสองรูปแบบคือภาษามาตรฐานและภาษาชาวบ้าน ภาษามาตรฐานมักจะใช้กับเพลงลูกทุ่งที่กล่าวถึงเรื่องราวนิทานชาดก นิทานเกี่ยวกับพุทธประวัติ ตลอดจนวรรณคดีลายลักษณ์ของไทย เช่น อิเหนา รามเกียรติ์ กากี พระลอ ฯลฯ ที่มีลักษณะคำร้อยกรอง มีความงดงามของภาษา ในลักษณะพรรณนาชมธรรมชาติ ชีวิตอันสุขสงบในชนบท ความรักของหนุ่มสาว เพลงลูกทุ่งโดยส่วนมากจะใช้ภาษาชาวบ้าน ภาษาที่ใช้ในเพลงลูกทุ่งจึงเป็นภาษาพื้น ๆ แบบชาวบ้านทั่วไป ง่ายต่อการเข้าใจ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท เนื่องจากผู้ที่ฟังเพลงลูกทุ่งมักเป็นชาวบ้านและชาวชนบท กอปรทั้งผู้แต่งเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่มักมีพื้นเพมาจากชนบท มีการศึกษาน้อย

การร้องเพลงลูกทุ่งบางเพลงยังใช้คำร้องและศัพท์สำนวนที่เป็นของท้องถิ่น เช่น ลำเนียง สุพรรณบุรี และสำเนียงถิ่นภาคต่าง ๆ อย่าง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสานอีกด้วย การขับร้องด้วยสำเนียงถิ่นต่าง ๆ นี้เป็นลักษณะเฉพาะของเพลงลูกทุ่ง เมื่อเทียบกับเพลงลูกกรุง กล่าวคือนักร้องเพลงลูกกรุงจะออกเสียงให้ตรงตามวรรณยุกต์ของภาษามาตรฐาน ส่วนนักร้องเพลงลูกทุ่งมักออกเสียงเพี้ยนไปจากเสียงวรรณยุกต์ของภาษามาตรฐาน และนักร้องบางคนยังมีสำเนียงที่ติดมากับตัว มีทั้งเจตนาที่จะเพี้ยนเสียงเพื่อสร้างความรู้สึกให้เป็นชนบทถิ่นนั้น ๆ ตามที่ต้องการ นักร้องเพลงลูกทุ่งที่มีการร้องแบบ

เพี้ยนสำเนียง เช่น ชาย เมืองสิงห์ รุ่งเพชร แหล่มสิงห์ ศรีคีรี ศรีประจวบ ศรีเพชร ศรีสุพรรณ สายัณห์ สัญญา จีระพันธ์ วีระพงษ์ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนสาระของคำร้องในเพลงลูกทุ่งนั้นมีคุณค่าเกี่ยวกับสังคมไทยและวิถีชีวิตของชาวชนบทไทยอย่างกว้างขวาง เพลงลูกทุ่งสะท้อนให้เห็นความผูกพันอันแนบแน่นของชาวชนบทกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความยึดมั่นในพุทธศาสนา และความเชื่อเรื่องบุญกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เพลงลูกทุ่งกล่าวถึง ได้แก่ สงกรานต์ เข้าพรรษา การอุปสมบท ออกพรรษา การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า ลอยกระทง การห่มผ้า การแต่งงาน ตลอดจนงานศพ

นอกจากสะท้อนถึงสังคมไทยและวิถีชีวิต เพลงลูกทุ่งยังมีเนื้อหาบรรยายถึงสภาพแวดล้อม ธรรมชาติของชนบทไทย การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ท้องทุ่ง ไร่นา แม่น้ำ ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ ตลอดจนสายลม แสงแดด แสงจันทร์ ดวงดาว ฯลฯ ประชากรที่กล่าวถึงในเพลงมักเป็นชาวชนบทหรือไม่ก็คนยาก คนจน บรรยายถึงความรัก การประกอบอาชีพ ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การบริโภคอาหาร สิ่งบันเทิง และในบางครั้งเพลงลูกทุ่งสะท้อนถึงระบบความเชื่อและระบบค่านิยมของประชากรเหล่านี้ อาทิ ความเชื่อในไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ ค่านิยมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ค่านิยมเชิงวัตถุนิยมเรื่องความร่ำรวยและทรัพย์สินสมบัติ ค่านิยมในฐานันดรภาพและอำนาจ ค่านิยมในชีวิตเมืองกรุง ค่านิยมเรื่องอบายมุขและสตรี และในเนื้อหาเพลงลูกทุ่งบางส่วนภาพพจน์ของสตรี จะถูกประณามเมื่อเสียพรหมจรรย์หรือถูกหลอกหลวง แต่กับผู้ชายแล้วเห็นว่าการมีอนุภรรยาเป็นเรื่องโก้เก๋ เพลงลูกทุ่งบางเพลงยังเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากความยากจนและสภาวะธรรมชาติ เช่น สภาพนาแล้ง นาล่ม ภาวะหนี้สิน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ การเอาใจเอาเปรียบของนายทุนเงินกู้และพ่อค้าคนกลาง ฯลฯ สาระต่าง ๆ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการกระจายรายได้ซึ่งยังคงเป็นปัญหาหลักของสังคมไทย (<http://th.wikipedia.org/wiki>.)

สรุปได้ว่า เพลงไทย หมายถึง วรรณกรรมที่มีเนื้อร้องสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมไทย และมีความงดงามทางภาษา ให้ความเพลิดเพลินและส่งเสริมจินตนาการ เพลงไทยสามารถแบ่งประเภทตามลักษณะการบรรเลงดนตรี แบ่งออกเป็นเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล เพลงไทยเดิมเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นตามหลักดนตรีไทย มีลีลาการขับร้องแบบไทยและบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทย เพลงไทยสากลเป็นเพลงไทยแนวใหม่ที่ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ใช้มาตรฐานของโน้ตเพลงแบบสากล เพลงไทยสากลแบ่งแยกย่อยออกเป็นเพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุงเป็นบทเพลงที่สะท้อนสังคมและวิถีชีวิตคนเมืองหลวง ภาษาเนื้อร้องเป็นร้อยกรองมีความประณีต ไพเราะ นุ่มนวล ส่วนเพลงลูกทุ่งเป็นบทเพลงสะท้อนสังคมและวิถีชีวิตชาวชนบท ภาษาที่ใช้ในเพลงลูกทุ่งเป็นภาษาชาวบ้าน เข้าใจง่าย เป็นคำพื้น ๆ และคำภาษาถิ่น มีการขับร้องด้วยสำเนียงถิ่นต่าง ๆ เป็นลักษณะเฉพาะของเพลงลูกทุ่ง

4. นิยาม แนวคิดเกี่ยวกับธรรมะ

มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญของ ธรรม ไว้ดังนี้

พระราชวรมณี (ประยูร ปยุตโต) กล่าวว่า ธรรม หมายถึง สภาพที่ทรงไว้, ธรรมดา, ธรรมชาติ, สภาวะธรรม, สัจธรรม, ความจริง; เหตุ, ต้นเหตุ; สิ่ง, ปราภฏการณ์, ธรรมารมณ, สิ่งที่เกิด; คุณธรรม, ความดี, ความถูกต้อง, ความประพฤติชอบ; หลักการ, แบบแผน, ธรรมเนียม, หน้าที่; ความชอบ, ความยุติธรรม; พระธรรม (th.wikipedia.org/wiki/ธรรม)

หลักธรรมในพุทธศาสนา คือ หลักความเป็นไปของโลก พระพุทธศาสนาเน้นความจริงที่เกิดขึ้นกับโลก การเกิด ดับ ไม่มุ่งเน้นความสบาย พระพุทธศาสนาสอนให้มุ่งเน้นในส่วนที่โลกกำลังดำเนินอยู่ เกี่ยวพัน เกี่ยวข้องกับระบบทั้งหมด เราอยู่ในจักรวาล ก็ยอมดำเนินตามระบบของจักรวาล เราอยู่ในโลกก็ยอมดำเนินตามระบบของโลก ทุกอย่างล้วนเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ธรรมชาติก็คือระบบ ทุกอย่างพัวพันกับระบบ พระพุทธเจ้าสอนให้รู้จักระบบ และอยู่บนระบบได้อย่างเป็นสุข รู้ทันระบบ ดำเนินอยู่ในระบบได้อย่างเป็นสุข ไม่ระแวงกับระบบ แต่สามารถอยู่ในขณะที่ระบบกำลังกลั่นแกล้งเราได้ อยู่กับธรรมชาติ ได้อย่างเป็นสุข รู้ทางพ้นจากทุกข์ หรือพ้นจากระบบได้ในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม นี่คือนิยามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา (<http://th.wikipedia.org/wiki/2553>)

ธรรมะ คำว่า ธรรมะ หรือธัมมะ พระพุทธโฆษาจารย์ได้ให้ความหมายไว้ 4 ประการคือ

1. คุณะ ได้แก่ ความประพฤติที่ดีงาม
2. เทศนา ได้แก่ คำสั่งสอน คำแนะนำทางศีลทางธรรม
3. ปริยัติ ได้แก่ ลักษณะคำสอนของพระพุทธเจ้า 9 แบบ
4. นิสัสัตต-นิชชีวะ ได้แก่ กฎแห่งเอกภพที่มีใช้สัตว์ มิใช่บุคคล หรือกฎธรรมชาติ

พระธรรมโกศาจารย์ พุทธทาสภิกขุ ได้จำแนกธรรมไว้ 4 ประเภท คือ

1. ธรรมะ คือ หน้าที่และการปฏิบัติตามหน้าที่
2. ธรรมะ คือ ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามหน้าที่
3. ธรรมะ คือ ความจริงที่ปรากฏหรือกฎธรรมชาติ
4. ธรรมะ คือ ธรรมชาติทั้งปวง

ท่านพุทธทาสภิกขุ ให้คำนิยามไว้ว่า ธรรมมีความหมายที่ยิ่งใหญ่ ไม่สามารถหาคำพูดที่เป็นภาษาของมนุษย์มานิยามได้ แต่ขอนิยามให้เข้าใจพอสังเขปไว้ด้วยความว่า หน้าที่ เพราะไม่มีสิ่งใดในสากลโลกที่ไม่มีหน้าที่

พระมหาวิจิตร วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี) กล่าวว่า ธรรมะ คือ ศิลปะในการดำรงชีวิต ชีวิตมีธรรมะอยู่ตลอดเวลา ธรรมะไม่ใช่สิ่งที่ออกมาจากปากพระ เป็นภาษาบาลีเท่านั้น

พระธรรมปิฎก กล่าวถึงความหมายของพระธรรมไว้ว่า พระธรรม คือ ความจริงของสิ่งทั้งหลาย

หรือธรรมชาติทั้งหมด รวมทั้งโลกและชีวิตของเรา ซึ่งเราจะต้องรู้ เข้าใจ และดำเนินชีวิตให้ประสาน สอดคล้องถูกต้องตามนั้น เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีงาม เป็นสุขแท้จริง (<http://mediacenter.mcu.ac.th/data>)

หลักธรรมสำคัญ ที่ควรศึกษาและประพฤติปฏิบัติ ได้แก่

อริยสัจ 4

อริยสัจ แปลว่า “ความจริงอันประเสริฐ” เป็นสัจจะทางปัญญาโดยตรง ที่ควรรู้และเข้าใจ ความจริงมี 4 ประการ คือ การมีอยู่ของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และหนทางไปสู่ความดับทุกข์ ความจริงเหล่านี้เรียกว่า อริยสัจ 4 ได้แก่

1. ทุกข์ คือ การมีอยู่ของทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ และตายล้วนเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความวิตกกังวล ความกลัว และความผิดหวังล้วนเป็นทุกข์ การพลัดพรากจากของที่รักก็เป็นทุกข์ ความเกลียดก็เป็นทุกข์ ความอยาก ความยึดมั่นถือมั่น ความยึดติดในขั้นทั้ง 5 ล้วนเป็นทุกข์

2. สมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ ได้แก่ ตัณหา ความทะยานอยาก และอวิชชา ความไม่รู้ ผู้คนจึงไม่สามารถเห็นความจริงของชีวิต พวกเขาตกอยู่ในเปลวเพลิงแห่งตัณหา ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความเศร้าโศก ความวิตกกังวล ความกลัว และความผิดหวัง

3. นิโรธ คือ ความดับทุกข์ การเข้าใจความจริงของชีวิตนำไปสู่การดับความเศร้าโศกทั้งหมด อันยังให้เกิดความสงบและความเบิกบาน

4. มรรค คือ หนทางนำไปสู่ความดับทุกข์ อันได้แก่ อริยมรรค 8 ซึ่งได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยการดำรงชีวิตอย่างมีสติ ความมีสตินำไปสู่สมาธิและปัญญา ทำให้พ้นจากความทุกข์และความโศกเศร้าทั้งหมดอันจะนำไปสู่ความสันติและความเบิกบาน (<http://www.learntripitaka.com/scruple/ariya4.html>)

ศีล 5

ศีล เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของคนเพื่อความอยู่ด้วยกันเป็นปกติสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยมากบัญญัติเป็นข้อควรเว้น เช่น ศีล 5 ในพระพุทธศาสนา บัญญัติไว้ว่า

1. เว้นจากทำลายชีวิต

2. เว้นจากถือเอาของที่เขามิได้ให้

3. เว้นจากประพฤติดีกในกาม

4. เว้นจากพูดเท็จ

5. เว้นจากของเมา คือ สุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (www.lambuddhism.com/sii15)

พรหมวิหาร 4

พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหารเป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ หลักธรรมนี้ได้แก่

1. เมตตา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น ความสุขเกิดจากกรรมดี ความสุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์เพื่อการบริโภค ความสุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ และความสุขเกิดจากการทำงานที่ปราศจากโทษ เป็นต้น

2. กรุณา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งที่เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายไม่สบายใจ และเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน พระพุทธองค์ทรงสรุปไว้ว่าความทุกข์มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ทุกข์โดยสภาวะ หรือเกิดจากเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของร่างกาย เช่น การเกิด การเจ็บไข้ ความแก่ และความตาย สิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งรวมเรียกว่า กายิกทุกข์ ทุกข์จรหรือทุกข์ทางใจ อันเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุที่อยู่นอกตัวเรา เช่น เมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์ การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์ รวมเรียกว่า เจตสิกทุกข์

3. มุทิตา : ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า "ดี" ในที่นี้ หมายถึง การมีความสุขหรือมีความเจริญก้าวหน้า ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีจึงหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ไม่มีจิตใจริษยา ความริษยา คือ ความไม่สบายใจ ความโกรธ ความฟุ้งซ่าน ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีกว่าตน ต้องหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตา เพราะจะสร้างไมตรีและผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย และลึกซึ้ง

4. อุเบกขา : การรู้จักวางเฉย หมายถึง การวางใจเป็นกลาง เพราะพิจารณาเห็นว่า ใครทำดียอมไม่ได้ ใครทำชั่วยอมได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม คือ ใครทำสิ่งใดไว้สิ่งนั้นย่อมตอบสนองคืนบุคคลผู้กระทำ เมื่อเราเห็นใครได้รับผลกรรมในทางที่เป็นโทษเราก็ไม่ควรดีใจหรือคิดซ้ำเติมเขาในเรื่องที่เกิดขึ้น เราควรมีความปรารถนาดี คือ พยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม (www.learntripitaka.com/scruple/prom4)

สังคหัตถ์ 4

สังคหัตถ์ 4 หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของ ๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัว เราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สิ่งของที่เราหามาได้ มิใช่สิ่งจริงยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

2. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมสำหรับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างมาก เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น

จะต้องพูดโดยยึดถือเว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพื่อเจ้อ

3. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤตินในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

4. สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยม และไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย (www.learntripitaka.com/scruple/sank4)

สรุปได้ว่า ธรรมะ คือ ธรรมชาติ เป็นความจริงที่เกิดขึ้น เป็นอยู่ และมีอยู่ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบและแนะนำให้มนุษย์นำธรรมะหรือความจริงเหล่านั้นมาประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข และอยู่ร่วมกันอย่างเรียบร้อย เช่น อริยสัจ 4 ศีล 5 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น

5. นิยาม แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นหลักการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ที่แสดงออกมาสู่ภายนอกด้วยกาย วาจา และเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอกกว่า เป็นสิ่งที่แสดงออกมาด้วยหลักธรรม มีความดีงาม มีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิได้กำหนดความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2526 : 12) กล่าวว่า “จริยธรรม เป็นเครื่องคุ้มครองโลก เป็นฝ่ายที่ดีที่ชนะฝ่ายไม่ดี ถ้าไม่มีจริยธรรม จะไม่มีหลักธรรมที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์โลกทั่ว ๆ ไป”

สุมาลี บุญขารมย์ (2538 : 31) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติดี หรือคือการกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม”

ไสว มาลาทอง (2542 : 5) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติออกมาตามหลักธรรมคำสอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติของมวลมนุษย์ตามกฎของธรรมชาติ คือ ความดีงามในสิ่งที่ถูกต้อง”

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก (2533 : 1) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง หลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติ เป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน”

บุญมี แทนแก้ว (2541 : 1) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรประพฤติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางกายในลักษณะที่ถูกต้องดีงาม อันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม”

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 113) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว กระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม”

สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ดีงาม ตามหลักธรรมคำสอน เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ปฏิบัติแล้วเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และทำให้สังคมเรียบร้อยเป็นปกติสุข

ความสำคัญของจริยธรรม

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทยที่ผ่านมา ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพแวดล้อม ตลอดจนการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อค่านิยมและจริยธรรมของบุคคลอย่างกว้างขวาง เช่น มีการคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ละเลยต่อศีลธรรมอันดีงาม แต่ไม่ว่ายุคใดสมัยใด จริยธรรมยังมีความสำคัญและจำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ (มลฑา กระจวีพันธ์, 2550 : 12)

วสิน อินทสระ(2518 : 295) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานความสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกบุคคล สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ
2. การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาจิตใจของคนก่อนหรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียหายเป็นอันมาก ทำให้บุคคลหลงไหลในอำนาจทางวัตถุและอบายมุข ทำให้คนในสังคมละเลยจริยธรรม กอบโกยทรัพย์สินไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ขาดความเมตตาปราณีซึ่งกันและกัน
3. จริยธรรมมิได้หมายถึงการถือศีลกินเจ เข้าวัดฟังธรรมโดยไม่ช่วยทำประโยชน์ให้กับสังคม แต่จริยธรรมหมายถึง ความประพฤติ การกระทำ และความคิดที่ถูกต้อง เหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพ ทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดได้ก็ด้วยจริยธรรม
4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อม มีเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลก ถ้าชาวโลกละทิ้งความโลภมากแล้วมาใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดเอาจริยธรรมเป็นทางในการดำเนินชีวิต
5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่น กดขี่คนจน ให้เราใส่ใจดูแลเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สอนให้เราถ่อมตนเพื่อเข้ากันได้ดี และไม่วางตัวโอหัง ผู้นำที่มีจริยธรรมย่อมเป็นที่เคารพ กราบไหว้ของบุคคลทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราควรเลือกผู้นำที่มีความสามารถนำความสุขสงบทางใจมาสู่มวลชน บุคคลหรือประเทศชาติจะเจริญอยู่นานไม่ได้ ถ้าคนในสังคมปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรม ทำนองเดียวกันบัณฑิตย่อมมองเห็นอย่างแจ่มแจ้งว่า จริยธรรมมีความสำคัญในสังคมเพียงใด

องค์ประกอบของจริยธรรม

มลฑา กระจวีพันช์ (2550 : 10) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของจริยธรรม มี 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognition) เป็นส่วนประกอบของความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม และเป็นส่วนที่จะประเมินหรือตัดสินว่าพฤติกรรมใดที่ดี ที่ถูกที่ควร และพฤติกรรมใดที่ไม่ถูก ไม่ควร มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Reasoning) และความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognition)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affection) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมว่า มีความพอใจหรือไม่พอใจหรือไม่ชอบ เป็นต้น มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Attitude) ปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลแสดงออกทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่ตัดสินได้ว่าดี ไม่ดี ถูกไม่ถูก ควรหรือไม่ควรเพียงใด มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม (Moral Conduct) การกระทำทางจริยธรรม (Moral Action) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

ประเภทของจริยธรรม

ฝ่ายเผยแพร่พระพุทธศาสนา (2541 : 38) กล่าวถึงประเภทของจริยธรรมในลักษณะการปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามในการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ดังนี้

1. ประเภทจริยธรรมที่เป็นข้อห้ามทางกาย 3 ประการ ดังนี้
 - 1) ห้ามจากการฆ่าสัตว์หรือเบียดเบียนให้ทุกข์ทรมาน
 - 2) ห้ามลักทรัพย์ผู้อื่นที่ยังหวงแหนอยู่หรือมีเจ้าของ
 - 3) ห้ามประพฤติดิฉันสามี ภรรยา และเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
2. ประเภทจริยธรรมที่เป็นข้อห้ามทางวาจา มี 4 ประการ ดังนี้
 - 1) ห้ามพูดเท็จจนทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
 - 2) ห้ามพูดจาต่อเสียดจนทำให้ผู้อื่นรำคาญ
 - 3) ห้ามพูดคำหยาบจนทำให้ผู้อื่นไม่คบเป็นมิตร
 - 4) ห้ามพูดจาเพื่อเจือไร้สาระ
3. ประเภทจริยธรรมที่เป็นข้อห้ามทางจิตใจ มี 3 ประการ ดังนี้
 - 1) ห้ามคิดอาฆาตพยาบาทผู้อื่น
 - 2) ห้ามอิจฉาริษยาผู้อื่น
 - 3) ห้ามคิดโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

คุณลักษณะพฤติกรรมทางจริยธรรม 10 ด้าน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรมต่อการจัดการศึกษาไว้หลายประเด็นดังต่อไปนี้ หมวด 1 บททั่วไป จุดมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา” ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47-51 มีสาระสำคัญว่า “ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ การจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และตัวบ่งชี้ 3 ด้าน คือมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้เรียนจบการศึกษาแล้วจะต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จริยธรรมจากองค์ประกอบทางจริยธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 ด้าน ได้แก่ ความใฝ่รู้ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความเมตตา กรุณา ความกตัญญู กตเวทิตะ การประหยัด ความสามัคคี และความรับผิดชอบ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความใฝ่รู้

รุจิรี ภูสาร (2541 : 3) ได้กล่าวว่า ความใฝ่รู้ หมายถึง “ความมุ่งหวังความปรารถนาที่จะแสวงหาความรู้และได้รับความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่ตนยังไม่รู้อย่างสม่ำเสมอ คนที่มีนิสัยใฝ่รู้มักชอบซักถาม จดบันทึก หรืออ่านหนังสืออยู่เป็นประจำ และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ”

- 1.1 คุณลักษณะของคนที่มีความใฝ่รู้มีดังนี้ ช่างสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ชอบศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ชอบอ่านหนังสือ ฟังข่าวสาร และสะสมภาพที่เกี่ยวกับความรู้ ชอบประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่เสมอ มักสงสัย ชอบซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ สิ่งที่พบเหตุ และเรื่องราวต่าง ๆ ขยันมานะบากบั่น และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนและการทำงาน
- 1.2 หลักและวิธีการแสวงหาความรู้ มีดังนี้ ฝึกนิสัยให้เป็นคนรักการอ่าน ฝึกนิสัยให้เป็นคนรักการฟัง โดยฟังอย่างมีสมาธิ และคิดไตร่ตรอง ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ถามผู้รู้เมื่อมีข้อสงสัย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น พยายามหาทางแก้ปัญหาค้นคว้า และจดบันทึก

1.3 ประโยชน์ของการใฝ่รู้ มีดังนี้ เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ได้รับความยกย่องนับถือจากคนทั่วไป ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และไม่เป็นเครื่องมือของคนอื่น

2. ความขยันหมั่นเพียร

สุฟัตร์ สุภาพ (2525 : 25) ได้กล่าวว่า “ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทั้งปวง ต่อความยากลำบากทั้งปวง และมีความมานะอดทน”

กมล ภูประเสริฐ (2542 : 24) ได้กำหนดลักษณะของพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรไว้ว่า “การปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ทำหน้าที่ให้เรียบร้อย ไม่คั่งค้าง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง อดทน และตั้งใจ การช่วยเหลืองานผู้อื่นด้วยความเต็มใจ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ความสนใจ กระตือรือร้นในสิ่งต่าง ๆ และในกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม”

3. ความอดทน

กรมวิชาการ (2535 : 156) ได้กล่าวว่า “ความอดทน บางทีบุคคลอาจจะได้รับการกระทบกระทั่งจากผู้อื่นที่แสดงกิริยาอาการไม่งาม เป็นเพราะบุคคลผู้นั้นไม่อาจข่มใจของเขาได้ บุคคลอีกผู้หนึ่งที่จะต้องข่มใจของเขาได้ ไม่แสดงความโกรธตอบนั่นเอง

3.1 ลักษณะของผู้ที่มีความอดทน

- เป็นผู้มีความอดกลั้น ต่อทุกสภาวะได้ดี
- เป็นผู้ไม่คร่ำครวญ ใจร้าย ข่มใจไม่ให้โกรธได้
- เป็นผู้ไม่ผูกน้ำตาให้แก่ใคร ไม่ก่อทุกข์ให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- เป็นผู้มีจิตใจสดชื่นแจ่มใสอยู่เสมอ

3.2 ประเภทความอดทน ประกอบด้วย

- ทนตรากตรำ คือมีความอดทนต่อความหนาว ความร้อน ลมแดด อดทนต่อสัมผัสแห่ง เหลือบ ยุง รื่น และสัตว์เลื้อยคลานต่าง ๆ เพื่อมุ่งที่จะประกอบการณ์เป็นใหญ่ ย่อมเป็นปัจจัยในการทำงานสำเร็จ ได้ทรัพย์สินสมบัติยศศักดิ์ชื่อเสียง เป็นผลบำรุงตนและหมู่คณะให้มีความเป็นอยู่อย่างสุขสงบ
- ทนลำบาก คือ มีความอดทนต่อทุกขเวทนา ไม่แสดงอาการทูลนทูลราย ย่อมเป็นปัจจัยมิให้เสียสติ ทนเจ็บใจ คือ มีความอดทนต่อการหมิ่นประมาท เสียดสี มีใจหนักแน่นมั่นคง ย่อมเป็นปัจจัยมิให้ประพฤติดีผลด้วยกำลังโทสะ สกตกลั่นกาย วาจา มิให้แสดงอาการที่ไม่ดีไม่งาม ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอับอาย”

4. ความซื่อสัตย์สุจริต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 125) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ ไว้ว่า “ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดและไม่หลอกลวง หรือคดโกงเพื่อประโยชน์ส่วนตน”

วิสุทธิ ขวัญพุกษ์ (2523 : 16) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า “ลักษณะพฤติกรรม หรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่กำหนด ไม่ทุจริต หรือประพฤติชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และเกรงกลัวบาป”

บุญมี แทนแก้ว (2539 : 41) ได้แบ่งความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง การมีหิริโอตตปละ รู้จักละอายตนเอง ไม่กล้าทำในสิ่ง ที่เชื่อว่าไม่สุจริต แม้ว่าจะไม่มีใครรู้เห็น เป็นการทำตามคำพูด ไม่เหลวไหล
2. ความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน ได้แก่ การมีความซื่อตรง เทียงธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ไม่ชอบ
3. ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง เป็นคุณสมบัติของเพื่อนที่ดี มีความซื่อตรง และปรารถนาดีต่อ เพื่อน ไม่คดโกง หรือคิดทรยศหักหลังเพื่อน

5. ความมีระเบียบวินัย

รุจิรี ภูสาระ (2541 : 11) ได้กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง “ความสามารถในการ ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับของคนในกลุ่ม วิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนมี ระเบียบวินัย ตอนเช้าสามารถตื่นนอนได้เองโดยไม่มีคนปลุก มาโรงเรียนทันเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่ กลับบ้านก่อนโรงเรียนเลิก แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน ช่วยงานโรงเรียนตามหน้าที่ที่ตน ได้รับมอบหมาย เข้าแถวซื้ออาหารตามลำดับก่อนหลัง รับประทานอาหารในช่วงเวลาที่โรงเรียนกำหนด โดยสารรถประจำทางโดยไม่แย่งกันขึ้น เข้าแถวเรียงลำดับก่อนหลัง ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือ สะพานลอย และทิ้งขยะลงในถังรวมทั้งดูแลสาธารณสมบัติ”

พยุษศักดิ์ สนั่นเทศ (2533 : 33) ได้กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง “การควบคุมความ ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสม กับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม ครูพล ศึกษาจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนตั้งแต่การแต่งกายอย่างมีระเบียบ ถูกต้อง ที่โรงเรียนกำหนดไว้ รักษา ความสะอาดของสถานที่เรียน อุปกรณ์ และสนามกีฬา เชื้อฟังคำสั่ง ระเบียบที่ครูกำหนด ปฏิบัติตามกฎ กติกากีฬาที่เล่น รู้จักการเข้าแถว การเดิน การวิ่ง อย่างเป็นระบบหมู่พวก ใ้ชาวาอย่างสุภาพเรียบร้อย ทั้ง ในและนอกสนามกีฬา รู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบที่ติงาม ถึงแม้จะได้รับการช่วยจากสิ่ง ใ้ภายนอกต่าง ๆ นานา ก็ตาม”

6. ความเมตตากรุณา

แปลก สนธิรักษ์ (2532 : 59) กล่าวว่า ความเมตตากรุณา หมายถึง “เมื่อตนได้รับความ สุข สำนวณแล้ว ก็ต้องการให้ผู้อื่นได้รับบ้าง เป็นการแสดงอหยาตย์จิตใจกว้างต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็น ความคิดของบุคคลที่เกื้อกูลกัน กรุณา คือความปรารถนาจะให้เขาพ้นทุกข์ เมื่อคนอื่นได้รับความทุกข์ ก็หวั่นใจไปด้วย หาทางช่วยเหลือเขาให้พ้นทุกข์”

รุจิรั กุ์สาระ (2541 : 32) กล่าวว่า “เมตตา คือ ความรัก ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบแต่ความสุข ความเจริญ กรุณา คือความสงสาร ต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ และมีวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนเมตตากรุณา โดยไม่ทำร้ายหรือรังแกคนหรือสัตว์ ให้ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน เมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ถ้าเราพอจะช่วยเหลือได้ก็ยินดีที่จะช่วยเหลือ ใช้คำพูดอ่อนหวาน ปลอบประโลมใจผู้ที่มีความทุกข์ให้ผ่อนคลาย ช่วยเหลือ และปลอบใจผู้ที่ป่วยให้มีกำลังใจต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บ”

7. ความกตัญญูกตเวที

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 6) ให้ความหมาย กตัญญูกตเวที ว่า “กตัญญู หมายถึง รู้อุปการะที่ท่านทำไว้ การรู้คุณท่าน กตเวที หมายถึง การสนองคุณท่าน ประกาศคุณท่าน การตอบแทนผู้มีอุปการะ”

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 44) ให้ความหมายของความกตัญญูกตเวที ไว้ในคู่มือครูจริยศึกษา ว่า “กตัญญู แปลว่า ผู้อุปการะที่คนอื่นกระทำแก่ตน หมายถึง ผู้ที่รู้คุณคน คือได้รับอุปการะช่วยเหลือจากผู้อื่น ก็ซาบซึ้งในพระคุณของท่านผู้นั้น และจดจำพระคุณของท่านผู้นั้น กตเวที แปลว่า การประกาศบุญคุณที่ท่านมีแก่ตน ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น ซึ่งประกาศบุญคุณ หมายถึง การทดแทนคุณและแสดงความยกย่องนับถือต่อผู้มีพระคุณ”

รุจิรั กุ์สาระ (2541 : 20) กล่าวว่า กตัญญู หมายถึง “ การรู้สึกลำบากในบุญคุณหรือความดีของคน ๆ นั้น กตเวที หมายถึง การตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ วิธีปฏิบัติตนเพื่อแสดงถึงความกตัญญูกตเวที คือเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และญาติผู้ใหญ่ ช่วยกิจการของผู้มีพระคุณและคอยรับใช้ท่านเมื่อมีโอกาส ระลึกถึงพระคุณของท่านเมื่อถึงวันสำคัญ ควรมากราบอวยพรท่าน เพราะทำให้ท่านชื่นใจ แสดงว่าเรายังระลึกถึงท่านอยู่ แสดงความยกย่องนับถือท่านด้วยความจริงใจ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่น”

8. การประหยัด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 511) ให้ความหมายของการประหยัด ไว้ว่า “การยับยั้ง ระมัดระวัง เช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแก่พอควรแก่ฐานะ”

สมบุญรณ์ ศาลาชาชีวิน (2525 : 19) ให้ความหมายของการประหยัดว่า หมายถึง “การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด”

8.1 ลักษณะของการประหยัด มีรายละเอียดดังนี้

- การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุดเหมาะสมกับรายรับ มีการออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลให้ใช้เงินที่มีอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมพอควร ตัดสินใจโดยใช้เงินคำนึงถึงประโยชน์ความคุ้มค่า ความจำเป็น

- การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักวางแผนใช้เวลาของตน และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เช่น การเดินทางไปโรงเรียน เดินทางกลับบ้าน ใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด

ทบทวนบทเรียน หากความรู้เพิ่มเติม ใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาในการพักผ่อน ทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

- การประหยัด สิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งส่วนตัวและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด รักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

8.2 แนวทางในการปฏิบัติตนด้านการประหยัด มีดังนี้

- มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีความพอดีในการบริโภค ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด คำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจก่อนจ่ายเงิน รู้จักใช้ ดูแล รักษา และบูรณะทรัพย์สินของตน และส่วนรวม วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร”

9. ความสามัคคี

รุจิรี ภู่อาระ (2541 : 26) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง “ความร่วมมือร่วมใจกันหรือความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ ในการร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และมีวิธีการปฏิบัติตนเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ โดยช่วยงานในหมู่คณะด้วยความเต็มใจ เสียสละสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักการแบ่งหน้าที่ในกลุ่ม มีการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน”

อารมณั ฉนวนจิตร และวัชรีย์ บุณณสิงห์ (2543 : 43)ให้ความหมายของความสามัคคี ไว้ว่า “ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมกันทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยแสดงพฤติกรรมปรับตนให้เข้ากับผู้อื่น ได้ดี รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการส่วนรวม เป็นผู้ประสานความสามัคคี ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา รักหมู่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม และมองคนอื่นในแง่ดีเสมอ”

10. ความรับผิดชอบ

รุจิรี ภู่อาระ (2541 : 27) ให้ความหมายของความรับผิดชอบ ไว้ว่า “ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพอใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียโดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย”

ชำนาญ นิสารัตน์ (2524 : 40) ให้ความหมายของความรับผิดชอบ ไว้ว่า ความรับผิดชอบ คือ “การยอมรับและสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลของการกระทำด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะถูกหรือผิด ไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดผลดีขึ้น”

มลฑา กระวีพันธ์ (2550 : 24) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง “ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความ

เพียรพยายาม และยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้าย รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น”

การส่งเสริมจริยธรรม

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคม มีผลทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งได้มีนักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่างให้ความสนใจและพยายามศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีจริยธรรมที่ดีงาม แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรม มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยาตามนุษยนิยม ทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมาก ทฤษฎีของมาสโลว์มีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจโดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ เขามีความเชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้น แรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการพฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การตอบสนองความพอใจ

มาสโลว์แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับได้แก่

1. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการมีอยู่เสมอ ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนชั่วช้อนกันบางทีความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก
4. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการสนองแล้วความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง
5. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ลำดับความต้องการพื้นฐานของ Maslow เรียกว่า Hierarchy of Needs 5 ลำดับขั้น มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการปัจจัย 4 เช่น ต้องการอาหารให้อิ่มท้อง เครื่องนุ่งห่มเพื่อป้องกันความร้อนหนาวและอุจาดตา ยารักษาโรคภัยไข้เจ็บ และที่อยู่อาศัยเพื่อป้องกันแดด ฝน ลม อากาศร้อน หนาว และสัตว์ร้าย ความต้องการเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน เป็นความต้องการพื้นฐานขั้นแรกที่มีมนุษย์ทุกคนต้องการบรรลุให้ได้ก่อน

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) หลังจากที่มนุษย์บรรลุความต้องการด้านร่างกายทำให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ในขั้นแรกแล้ว จะมีความต้องการด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

ของตนเองเพิ่มขึ้นต่อไป เช่น หลังจากมนุษย์มีอาหารรับประทานจนอิ่มท้องแล้ว ได้เริ่มหันมาคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหาร หรือสุขภาพ โดยหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องสารพิษที่ติดมากับอาหาร ซึ่งสารพิษเหล่านี้อาจสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับชีวิตของเขา เป็นต้น

3. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Belonging and love needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากการที่มีชีวิตอยู่รอดแล้ว มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว มนุษย์จะเริ่มมองหาความรักจากผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองครอบครองอยู่ตลอดไป เช่น ต้องการให้พ่อแม่ พี่น้อง คนรักรักเรา และต้องการให้เขาเหล่านั้นรักเราคนเดียว ไม่ต้องการให้เขาเหล่านั้นไปรักคนอื่น โดยการแสดงความเป็นเจ้าของ เป็นต้น

4. ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น (Esteem needs) เป็นความต้องการอีกขั้นหนึ่ง หลังจากได้รับความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัย ความรักและเป็นเจ้าของแล้ว จะต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องการได้รับเกียรติจากผู้อื่น เช่น ต้องการการเรียกขานจากบุคคลทั่วไปอย่างสุภาพ ให้ความเคารพนับถือตามควรไม่ต้องการการกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

5. ความต้องการความเป็นตัวตนอันแท้จริงของตนเอง (Self - actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้าย หลังจากที่ผ่านมาความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ลดความต้องการภายนอกลง หันมาต้องการสิ่งที่ตนเองมีและเป็นอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ แต่ความต้องการในขั้นนี้มักเกิดขึ้นได้ยาก เพราะต้องผ่านความต้องการในขั้นอื่น ๆ มาก่อนและต้องมีความเข้าใจในชีวิตเป็นอย่างดี (http://saw01.blogspot.com/2008/07/blog-post_1615.html)

2. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีจิตวิเคราะห์ (Psychanalytic Theory) นักจิตวิทยา กลุ่มจิตวิเคราะห์ เช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ผู้นำกลุ่ม เชื่อว่า “บุคลิกภาพของมนุษย์จะพัฒนาขึ้นจากพลังงานที่เรียกว่า อิด (id) อีโก (ego) และซูเปอร์อีโก (Superego) ตามลำดับ จัดเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และจะผลักดันให้เด็กสนองความต้องการตามสัญชาตญาณ ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้แก่ตนเองด้วย แต่อาศัยการทำงานของอิดอย่างเดียวบางครั้งก็ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้ อีโกจึงพัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการ โดยการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง ต่อมาเมื่อเด็กอายุประมาณ 3-6 ปี ซูเปอร์อีโกจึงเริ่มพัฒนาขึ้นมา เพื่อจะควบคุมระบบจริยธรรมให้แก่ตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคมโดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้เลี้ยงดู ซึ่งโดยมากก็คือพ่อแม่ นั่นเอง” (ธีรพล สุวรรณโณ, 2540 : 215)

3. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรม (Cognitive Development Theory) ของเพียเจท์ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา เพียเจท์ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญา ออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเคลื่อนไหวเพื่อสนองตอบความต้องการแห่งตน (The Sensorinotor Period) อยู่ในช่วงอายุ 0-2 ปี เป็นระยะของการพัฒนาการใช้วัยวะส่วนต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของร่างกาย เป็นระยะที่เด็กยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 การคิดโดยใช้ความรู้สึกและจินตนาการ (Preperational Thought) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี เป็นระยะที่เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา แต่การทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการใช้ความรู้สึกและจินตนาการ เพราะยังไม่รู้จักคิดตามหลักเหตุผล

ขั้นที่ 3 การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม (Concrete Operation) อยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปี เป็นระยะที่เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้ แต่ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปแบบ เช่น สามารถแยกประเภทของสิ่งของได้ และเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่ป็นรูปธรรม

ขั้นที่ 4 การคิดในสิ่งที่ป็นนามธรรม และการคิดตามหลักตรรกวิทยา (Propositional or Formal Operations) อยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี ถึง 14-15 ปี เป็นระยะที่เด็กสามารถคิดโดยใช้เหตุผลและสามารถคิดอย่างเป็นระบบตามหลักตรรกวิทยา จึงเข้าใจสิ่งที่ป็นนามธรรมได้” (ชัยพร วิชาวุธ, 2526 : 113)

เพียเจท์ได้นำขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญามาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นก่อนจริยธรรม ตรงกับขั้นที่ 1 ของพัฒนาการทางสติปัญญา เด็กในขั้นนี้ยังไม่สามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความปรารถนาที่จะสนองความต้องการทางกาย โดยไม่คำนึงถึงความควรหรือไม่ควร ต่อเมื่อเด็กรู้จักพูดเป็นภาษา จึงเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและตระหนักในบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นมากขึ้น

ขั้นยึดคำสั่ง ตรงกับขั้นที่ 2 และคาบเกี่ยวบางส่วนในขั้นที่ 3 ของพัฒนาการทางสติปัญญา เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นนี้ จะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งตลอดจนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม การยึดหลักแห่งตน ตรงกับส่วนที่เหลือในขั้นที่ 3 และครอบคลุมตลอดจนถึงขั้นที่ 4 ของพัฒนาการทางสติปัญญา เพียเจท์เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้ เกิดจากการพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนเด็กด้วยกัน เด็กจะสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และรู้จักตัวกฎเกณฑ์เฉพาะตัวไว้ยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ” (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2520 : 114)

มลทา กระวีพันธ์ (2550 : 26) กล่าวสรุปไว้ว่าจริยธรรมของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอายุและสติปัญญา ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีอายุมากขึ้นย่อมมีโอกาสแห่งการเรียนรู้ทางจริยธรรมมากขึ้นด้วย และการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามขั้น โดยพัฒนาการขั้นต่ำและยุ่งยากน้อยกว่า เป็นสิ่งจำเป็นและต้องเกิดขึ้นก่อนขั้นสูง ๆ ต่อไป

4. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์กได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของเหตุผลเชิงจริยธรรม เพราะโคลเบอร์กเห็นว่า การใช้เหตุผลเพื่อตัดสินที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะแสดงให้เห็นถึงระดับความเจริญทางด้านจิตใจของบุคคลอื่นที่จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า บุคคลนั้น ๆ มีจริยธรรมอยู่ในระดับหรือขั้นใด ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก จริยธรรมของมนุษย์แบ่งเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแยกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

จริยธรรมระดับก่อนเกณฑ์ (Pre conventional Level) ประกอบด้วยขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ระดับจริยธรรมของผู้อื่น (Heteronomous Morality) อายุประมาณ 2-7 ปี เป็นขั้นที่คนจะกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยคิดถึงความปลอดภัยทางกายของตนเป็นหลัก เนื่องจากผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้มักจะมีอายุน้อย พฤติกรรมเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่จึงเกิดจากการเชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งมีอำนาจทางกายสูงกว่า เพราะกลัวการลงโทษ

ขั้นที่ 2 ผลประโยชน์ของตนเป็นส่วนใหญ่ (Individualism and instrumental Purpose and exchange) อายุประมาณ 7-10 ปี เป็นขั้นที่คนเราจะทำสิ่งต่าง ๆ โดยคิดถึงคนอื่นขึ้นมาบ้าง แต่ก็ไปเพราะหวังที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในขณะเดียวกัน ก็เริ่มรู้จักตอบแทนผู้อื่นแบบเด็ก ๆ

จริยธรรมระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ประกอบด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม อีก 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 การยอมรับของกลุ่ม (Mutual Interpersonal Expectations Relationships and Interpersonal Conformity) อายุประมาณ 10-13 ปี เป็นขั้นที่คนเริ่มรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และจะปฏิบัติตามตามที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสม แรงจูงใจที่จะประพฤติจริยธรรมขั้นนี้คือ การได้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มที่ตนเกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ 4 ระเบียบของสังคม (Social System and Conscience) อายุประมาณ 13-16 ปี ขั้นที่คนหันเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมาย และระเบียบแบบแผนในสังคมแทนการทำในสิ่งที่คนเห็นชอบ โดยปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม จะเป็นไปได้ในลักษณะที่ยึดมั่นอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม

จริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) ประกอบด้วยขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคม (Social Contract) อายุประมาณ 16-25 ปี เป็นขั้นที่คนเรายังคงยึดถือกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ก็มีความคิดว่ากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ถ้าเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่ และเป็นสิ่งที่ชอบด้วยเหตุผล

ขั้นที่ 6 คุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle) อายุประมาณ 25 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่คนจะมีความสำนึกในหลักการต่าง ๆ ทางจริยธรรมที่เป็นอุดมคติสากล หลักจริยธรรมที่สำคัญที่สุดจะเกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ความเสมอภาค และความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หลักการเหล่านี้อยู่ในระดับสูงกว่าค่านิยมทางสังคม ตลอดจนกฎหมายต่าง ๆ ทั้งหลายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (กิริติ ศรีวิเชียร, 2524 : 27)

5 การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งจะเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรง และอีกส่วนหนึ่งจะเกิดจากการสังเกตตัวแบบ ซึ่งมี 3 ประเภท คือ ตัวแบบจริง ได้แก่ ตัวแบบซึ่งแสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือรูปภาพต่าง ๆ และตัวแบบสุดท้าย ได้แก่ คำบอกเล่าหรือการบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูดหรือข้อเขียนต่าง ๆ ผลจากประสบการณ์ตรงและสังเกตตัวแบบทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนาสู่ตน และในขณะที่เดียวกันก็มองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมต่าง ๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐานการประพฤติสำหรับตนเอง ตลอดจนการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น (ชัยพร วิชชาวุธ, 2522 : 133)

6 การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification Theory) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ คือ Rath, Hamlin and Simon โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพัทธวิทยา (Relativism) มีหลักการว่าความถูกต้องดีงามมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอน แต่จะแปรผันตามบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ หลักการของทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม จะไม่กำหนดจริยธรรมที่ปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ คือ

1. เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือเปล่า
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
3. ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า
4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5. จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่ (อาภรณ์ พุกมาน, 2544 : 132)

7. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้ คือ Skinner ทฤษฎีนี้ประยุกต์จากทฤษฎีการวางเงื่อนไขข้อมรรถวิภาค (Operant Conditioning) ที่อธิบายหลักการเรียนรู้ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาตนได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม ซึ่งการปรับพฤติกรรมในที่นี้หมายถึง การนำเอาหลักการพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบในการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งกระบวนการปรับพฤติกรรมนี้สามารถใช้เปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ ในสภาพการณ์ใด ๆ ก็ได้ หลักการปรับพฤติกรรมจะเจาะจงเฉพาะกระบวนการเรียนรู้แบบการกระทำ อันเป็นการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จะมีผลในการกำหนดถึงการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต

พฤติกรรมใดก็ตามที่บุคคลแสดงออก แล้วได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก หรือทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเกิดเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลกรรมที่พึงพอใจนั้นได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นสิ่งเร้าที่แยกแยะได้ของบุคคลในอนาคต ผลกรรมชนิดนี้เรียกว่า ตัวเสริมทางบวก และการให้ตัวเสริมแรงทางบวกเรียกว่า การเสริมแรงทางบวก เช่น การที่สมชายเข้าเรียนตรงเวลา ครูให้คำชม (ตัวเสริมแรงบวก) ทำให้สมชายเข้าชั้นเรียนตรงเวลาทุกครั้ง การเสริมแรงทางบวกนั้นจะต้องมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1. บุคคลนั้นจะต้องได้รับผลกรรมที่เขาพอใจ
 2. ความถี่ของพฤติกรรมจะต้องเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
- การเสริมแรงทางบวก อาจทำได้โดยใช้ตัวเสริมแรงต่อไปนี้

1. ตัวเสริมแรงทางสังคม ได้แก่ การใช้ภาษาคำพูด และภาษาท่าทาง เช่น การใช้คำชม การพูดจายกย่อง การแสดงท่าทางยอมรับ หรือการแตะตัวที่ไหล่เบา ๆ เป็นต้น
2. เบี้ย วรรณา ได้แก่ การใช้แต้ม ดาวเบียร์ หรือคะแนน โดยที่แต้มดาว เบียร์ หรือคะแนนนั้น จะต้องสามารถนำไปแลกสิ่งทีบุคคลนั้นพึงพอใจ
3. กิจกรรมที่พึงพอใจ ได้แก่ การเล่นเกม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่บุคคลนั้นพึงพอใจ เช่น ถ้านักเรียนทำการบ้านเสร็จเรียบร้อย ครูก็อนุญาตให้ไปเล่นเกมหรือกีฬา

(อาภรณ์ พุกมาน, 2544 : 136)

สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์ อายุ ระดับสติปัญญา การเรียนรู้ทางสังคม การปลูกฝังค่านิยม ตลอดจนการเสริมแรงทางบวก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมหรือพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่สังคมพึงประสงค์ได้ หากมนุษย์ได้รับการส่งเสริมหรือสนองตอบตามปัจจัยดังกล่าว

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2550 : บทคัดย่อ) สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/ผู้จ้างงานต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2550 ด้าน ความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงาน ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานและการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ว่า ผู้บังคับบัญชา/ผู้จ้างงาน มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน หัวข้อ การมีทักษะในการสื่อสาร มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.80 (กองพัฒนานักศึกษา, 2550 : 12)

อนุสรณ์ สิ้นประเสริฐศรี และบุญเสริม สักดิ์คงกระพัน (2542 : บทคัดย่อ) ทำโครงการเรื่อง คุณสมบัติของนักเทคโนโลยีการพิมพ์ระดับปริญญาตรี ที่สอดคล้องกับความต้องการและทัศนคติของ ผู้บริหารสถานประกอบการอุตสาหกรรมการพิมพ์ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านต่าง ๆ โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1. ด้านความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาวิชา 2. ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและ พัฒนาวิชาชีพ 3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4. ด้านบุคลิกภาพ 5. ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ 6. ด้านคุณสมบัติทั่วไป

พจนา นุ่มหันธ์ และคณะ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะด้าน คุณธรรมและจริยธรรม และทักษะด้านความรู้ความสามารถในงานอาชีพ พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะการสื่อสาร อยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ การเป็นผู้ฟังที่ดียอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถแปลความหมายและสรุป ประเด็นสำคัญที่ผู้พูดนำเสนอได้อย่างถูกต้องครบถ้วนรวดเร็ว สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิด ข่าวสาร ประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การเขียนสื่อความหมายได้ใจความกะทัดรัดชัดเจน เป็นทางการ และ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง

รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคูณสมบัติของค่านิยมพื้นฐาน ทางด้านจริยธรรมของคนไทย ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทางด้านจริยธรรมของคนไทยมีความสำคัญ ลดหลั่นกันไปตามลำดับ ดังนี้ 1. ความกตัญญู 2. การมีวินัยในตนเอง 3. ความซื่อสัตย์ 4. การยึดหลักการ

5. การรู้จักตอบแทนคุณ 6. ความเสียสละ 7. มีน้ำใจเมตตา 8. การตรงต่อเวลา 9. การพึ่งพาอาศัยกัน 10. การยึดตัวบุคคล ส่วนที่เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมสรุปได้ว่า ควรแก้ไขปัญหายจริยธรรมโดยมุ่งทั้งเด็กและผู้ใหญ่ตั้งแต่ครอบครัว จากนั้น โรงเรียนควรสอนหรือปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนโดยสอดแทรกไว้ทุกเรื่องเมื่อมีโอกาสใช้หลาย ๆ วิธี และครูทุกคนควรจะได้รับผิดชอบในการสอนจริยธรรม

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง จริยธรรมของอาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า การเรียงลำดับกิจกรรม 10 ด้านของอาจารย์และนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน ส่วนคะแนนจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก และอาจารย์มัธยมศึกษาตอนปลายเพศหญิงและเพศชายมีคะแนนจริยธรรมด้านความสามัคคีแตกต่างกัน โดยอาจารย์เพศหญิงมีคะแนนจริยธรรมสูงกว่าเพศชายที่สังกัดประเภทโรงเรียนต่างกัน มีคะแนนความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ความยุติธรรม ความเสียสละ ความสามัคคี และคะแนนรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพศหญิงและเพศชายมีคะแนนจริยธรรมรายด้านและจริยธรรมรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนที่สังกัดประเภทโรงเรียนแตกต่างกันมีคะแนนจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ความยุติธรรม ความเสียสละ ความสามัคคี และคะแนนจริยธรรมรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับระดับจริยธรรมของอาจารย์มัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และระดับจริยธรรมรวมทุกด้านของอาจารย์และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับพอใช้

มลฑา กระจวีพันธ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเสาชิงช้า อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนเสาชิงช้า อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ พบว่า ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความอดทน และด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัด และด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเสาชิงช้า อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหาที่สำคัญคืออุปนิสัยส่วนตัวเป็นเด็กคือและเอาแต่ใจตนเอง รองลงมาเพื่อนชักชวน ส่วนข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายจริยธรรมในโรงเรียนทุกชั้นเรียนและรองลงมาคือพ่อแม่และคุณครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ชุติมา เฟิงสุทธิ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและเนื้อหาของเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวและเพื่อศึกษาความหมายของเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว โดย

วิเคราะห์เนื้อหาเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวระหว่าง พ.ศ. 2536-2545 จำนวน 75 เพลง โดยใช้แนวคิดหน้าที่ของครอบครัว และแนวคิดในการสื่อความหมายด้วยโวหารภาพพจน์เป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวนำเสนอแนวคิดด้านหน้าที่ในการให้ความรักมากที่สุด รองลงมาคือหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรมและหน้าที่ในการให้การศึกษาตามลำดับ เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวมีการสื่อความหมายโดยใช้โวหารภาพพจน์ อุปมา อุปไมยมากที่สุด รองลงมาคืออุปสัญลักษณ์ และอริพจน์ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพลงเพื่อชีวิต และมีเนื้อหากล่าวถึงแม่มากที่สุด รองลงมาคือพ่อ และทั้งพ่อและแม่ตามลำดับ และยังคงกล่าวถึงบ้าน ซึ่งหมายถึงการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวด้วย

พรกนก ศรีงามและคณะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียและการเรียนปกติโดยใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียและการเรียนปกติโดยใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อ และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียกับนักศึกษาที่เรียนปกติโดยใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อสูงกว่าการเรียนปกติโดยใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อ คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม

พรกนก ศรีงาม (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยใช้เพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลเป็นสื่อ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียน โดยใช้เพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลเป็นสื่อ และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียน โดยใช้เพลงไทยลูกทุ่งและเพลงสากลเป็นสื่อไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ.05 คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม

ดุสิต หังเสวก (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เพลงกับบทร้อยกรองเป็นสื่อการสอน โรงเรียนวันครู 2500 จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่ม

ทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการในการเรียนสูงขึ้น

นพพร คำนสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งชุดแม่ไม้ เพลงไทยโดยพ่อศรี วรรณช มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ทัศนคติและศิลปะการประพันธ์คำร้องและวิเคราะห์ภาพสะท้อนด้านค่านิยม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ด้านศิลปะการประพันธ์คำร้อง เรื่องการใช้คำ มีการใช้คำซ้ำ การใช้คำสัมผัสใน และการหลกคำ เรื่องการใช้โวหาร มี 4 แบบ คือนามนัย อุปมาอุปมัย ปฏิพจน์ และบุคลาธิษฐาน ในภาพรวมพบว่าใช้คำพื้น ๆ ง่าย ๆ มีการเล่นคำแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้คำสัมผัสใน มีการใช้คำสัมผัสในแบบคู่ 466 แห่ง แบบแทรกเสียง 155 แห่ง เพลงชุดนี้โดดเด่นงดงามด้วยศิลปะการใช้คำ ภาพสะท้อนด้านค่านิยม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พบค่านิยมการนับถือบุคคล ความรักสนุก ความเชื่อเรื่องบุญกรรม ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมมีทั้งวัฒนธรรมประเภทความคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวแง่มุมต่าง ๆ วัฒนธรรมประเภทปทัสถานสะท้อนพฤติกรรมในสังคมไทยเกี่ยวกับจารีตประเพณี ขนบประเพณี และธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมประเภทวัตถุสะท้อนให้เห็นการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอื่น ๆ กล่าวได้ว่ามีจุดเด่นในเรื่องภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเภทความคิด

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิเคราะห์การเล่าเรื่องในเพลงไทยลูกทุ่งจากแถบบันทึกเสียง จำนวน 75 เพลง มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ประเภทของเรื่อง โครงสร้าง องค์ประกอบของการเล่าเรื่องที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลง และสำรวจความคิดเห็นของผู้ฟัง ผลการวิเคราะห์พบว่า มีเรื่องเล่า 5 ประเภท คือ นิทานชาดก นิทานพื้นบ้าน นิทานจากวรรณคดีไทย นิทานอีสป และชีวประวัติบุคคล โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบนิทานประกอบด้วยขั้นตอนของบทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุปที่ให้อิทธิพลใจ การเล่าเรื่องที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการเล่านิทานโดยทั่วไป แต่ลักษณะพิเศษที่ทำให้การเล่าเรื่องด้วยเพลงไทยลูกทุ่งมีความน่าสนใจ คือการใช้ทำนองเพลงและเทคนิคพิเศษของการร้องเพลงเป็นส่วนเสริม ผลการสำรวจผู้ฟังพบว่า ส่วนใหญ่ชอบฟังการเล่าเรื่องในเพลงไทยลูกทุ่งเพราะมีความสนุกสนาน มีคติเตือนใจ ภาษาเข้าใจง่าย นักร้องมีน้ำเสียงไพเราะ

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม รู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ จริยธรรมมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์มากทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพ ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาจริยธรรมเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จากการเลียนแบบ หรือจากการสื่อสารถ่ายทอดจากบุคคลต้นแบบที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ สื่อมวลชน สภาพแวดล้อมในสังคมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของมนุษย์ ตลอดจนการตระหนักรู้ด้วยตนเอง ต้องดู ต้องฟัง ต้องอ่าน ทำความเข้าใจ และปฏิบัติอยู่เสมอ เนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ ต้องมีการปลูกฝัง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เรื่อง ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลการสอดแทรกจริยธรรม แบบปรนัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถาม ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้เกี่ยวกับจริยธรรม 10 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม
2. ซีดีเพลงไทยประเภทเพลงลูกทุ่งและลูกกรุง จำนวน 10 เพลง เป็นเพลงที่มีเนื้อหาให้คติสอนใจตรงตามจริยธรรมต่าง ๆ จำนวน 10 ด้าน

3. เทปหรือซีดีบันทึกเสียงการบรรยายธรรมะ จำนวน 10 เรื่อง ที่มีเนื้อหาสอนจริยธรรมต่าง ๆ จำนวน 10 ด้าน ักตมาหนึ่งตอน ตอนละ 10-15 นาที ต่อ 1 เรื่อง
4. แผนการเรียนรู้
- 4.1 แผนการเรียนรู้ที่ใช้กับกลุ่มที่สอดคล้องกิจกรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ จำนวน 10 แผน แผนละ 50 นาที แต่ละแผนประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์การสอนเชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สื่อซีดีเพลงไทย เนื้อหาเพลงไทย เนื้อหาของจริยธรรมที่ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม กิจกรรมการสอดคล้องกิจกรรมโดยการซักถาม อภิปราย และสรุป และการประเมินผลจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้แก่ บอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในเพลง บอกความหมายของคำสำคัญ บอกใจความสำคัญของเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับ ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรม และมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนบันทึกการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมอะไร ที่ไหน เมื่อใดบ้าง ลงในกระดาษส่งผู้สอนทุกสัปดาห์ และก่อนการเรียนแต่ละสัปดาห์ มีการสอบถามตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ครั้งละ 3-4 คน เป็นการติดตามความก้าวหน้าทางด้านจริยธรรมของนักศึกษา
- 4.2 แผนการเรียนรู้ที่ใช้กับกลุ่มที่สอดคล้องกิจกรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ จำนวน 10 แผน แผนละ 50 นาที แต่ละแผนประกอบด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สื่อเทปธรรมะ เนื้อหาย่อจากเทปธรรมะ เนื้อหาของจริยธรรมที่ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม กิจกรรมการสอดคล้องกิจกรรมโดยการซักถาม อภิปราย และสรุป และการประเมินผลจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้แก่ บอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในธรรมะ บอกความหมายของคำสำคัญ บอกใจความสำคัญของเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับ ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรม และมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนเขียนบันทึกการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมอะไร ที่ไหน เมื่อใดบ้าง ลงในกระดาษส่งผู้สอนทุกสัปดาห์ และก่อนการเรียนแต่ละสัปดาห์ มีการสอบถามตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ครั้งละ 3-4 คน เป็นการ ติดตามความก้าวหน้าทางด้านจริยธรรมของนักศึกษา

การดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลการสอดคล้องกิจกรรมจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ จำนวน 1 ชุด

2. ตำราและคัดเลือกเพลงไทยและธรรมะ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ คัดเลือกเพลงไทยที่มีเนื้อหาตรงตามจริยธรรมที่ศึกษาวิจัย เป็นเพลงยอดนิยมหรือได้รับรางวัล คัดเลือกมาจำนวน 10 เพลง ตำราและคัดเลือกซีดีบรรยายธรรมะตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ มีเนื้อหาตรงตามจริยธรรมที่ศึกษาวิจัย ผู้บรรยายเป็นผู้มีความรู้ธรรมะ มีวาทีศิลป์ในการบรรยาย จำนวน 10 เรื่อง คัดมาใช้หนึ่งตอน ตอนละ 10-15 นาที ต่อ 1 เรื่อง
3. สร้างแบบทดสอบ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับจริยธรรม 10 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม
4. นำแผนการเรียนรู้และแบบทดสอบ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาปรับปรุงคุณภาพด้านเนื้อหา แล้วนำไปหาประสิทธิภาพ โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เป็นเวลา 30 นาที
2. ดำเนินการเรียนการสอนภาษาไทย วิชาการใช้ภาษาไทย (01-310-001) ตามหลักสูตร และท้ายคาบเรียน มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทย และธรรมะเป็นสื่อ ตามแผนการเรียนรู้ เป็นเวลา 50 นาที จำนวน 10 ครั้ง
3. ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม วิเคราะห์ผลการสอดแทรกจริยธรรมจากแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เพลงไทยเป็นสื่อ กับกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ธรรมะเป็นสื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการสอดแทรกจริยธรรม ด้วยสูตรของเพียร์สัน

$$r = \frac{NEXY - (\Sigma X)(\Sigma Y)}{\sqrt{[NEX^2 - (\Sigma X)^2][N\bar{E}Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวัดผลจากการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ และหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน จากการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ
3. เปรียบเทียบคะแนนวัดผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการลงรหัสข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ
2. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

การวิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน

กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เพลงไทยเป็นสื่อ	\bar{X}	SD	t	α
คะแนนก่อนเรียน	17.8667	2.3596	9.674	0.05
คะแนนหลังเรียน	23.1333	3.1811		

$$t_{(\alpha/2,df)} = t_{(0.025,29)} = 2.045$$

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนก่อนเรียนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 17.8667 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.3596 ในคะแนนหลังเรียนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 23.1333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.1811 เมื่อทำการทดสอบด้วย t-test dependent ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 9.674 มีค่ามากกว่า t จากการเปิดตาราง ซึ่งมีค่าเท่ากับ $t_{(0.025,29)} = 2.045$ แสดงว่า คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

2. ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน

กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ธรรมะเป็นสื่อ	\bar{X}	SD	t	α
คะแนนก่อนเรียน	17.0667	2.6644	12.965	0.05
คะแนนหลังเรียน	22.2333	3.4907		

$$t_{(\alpha/2,df)} = t_{(0.025,29)} = 2.045$$

จากตารางที่ 2 คะแนนก่อนเรียนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 17.0667 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.6644 ในคะแนนหลังเรียนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 22.2333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4907 เมื่อทำการทดสอบด้วย t-test dependent ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 12.965 มีค่ามากกว่า t จากการเปิดตาราง ซึ่งมีค่าเท่ากับ $t_{(0.025,29)} = 2.045$ แสดงว่า คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

3. การเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

กลุ่ม	\bar{X}	SD	t	α
เพลงไทยเป็นสื่อ	23.1333	3.1811	0.909	0.05
ธรรมะเป็นสื่อ	22.2333	3.4907		

$$t_{(\alpha/2,df)} = t_{(0.025,29)} = 2.045$$

จากตารางที่ 3 คะแนนเรียนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 23.1333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.1811 ในคะแนนเรียนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อมีคะแนนเฉลี่ย 22.2333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4907 เมื่อทำการทดสอบด้วย t-test dependent ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 0.909 มีค่าน้อยกว่าค่า t จากการเปิดตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.045 แสดงว่า ผลการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อกับการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีผลการเรียนรู้ไม่สูงกว่ากลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ
2. เพื่อศึกษาผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เรียนวิชาการใช้ภาษาไทย มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลการสอดแทรกจริยธรรม แบบปรนัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถาม ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้เกี่ยวกับจริยธรรม 10 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม
2. ซีดีเพลงไทยประเภทเพลงลูกทุ่ง จำนวน 10 เพลง และเพลงลูกกรุง จำนวน 10 เพลง เป็นเพลงที่มีเนื้อหาให้คติสอนใจตรงตามจริยธรรมต่าง ๆ ตามที่ศึกษาวิจัย จำนวน 10 ด้าน

3. เทปหรือซีดีบันทึกเสียงการบรรยายธรรมะ จำนวน 10 เรื่อง ที่มีเนื้อหาสอนจริยธรรมต่าง ๆ ตามที่ศึกษาวิจัย จำนวน 10 ด้าน
4. แผนการเรียนรู้
 - 4.1 แผนการเรียนรู้ที่ใช้กับกลุ่มที่สอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ จำนวน 10 แผน แผนละ 50 นาที แต่ละแผนประกอบด้วยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สื่อซีดีเพลงไทย เนื้อหาเพลง เนื้อหาจริยธรรมที่ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม กิจกรรมการสอดแทรกจริยธรรมโดยการซักถาม อภิปรายและสรุปร่วมกัน และการประเมินผลจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้แก่ บอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในเพลง บอกความหมายของคำสำคัญ บอกใจความสำคัญของเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับ ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรม
 - 4.2 แผนการเรียนรู้ที่ใช้กับกลุ่มที่สอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ จำนวน 10 แผน แผนละ 50 นาที แต่ละแผนประกอบด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สื่อเทปธรรมะ เนื้อหาย่อของเทปธรรมะ เนื้อหาจริยธรรมที่ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม กิจกรรมการสอดแทรกจริยธรรมโดยการซักถาม อภิปราย และสรุปร่วมกัน การประเมินผลจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้แก่ บอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในธรรมะ บอกความหมายของคำสำคัญ บอกใจความสำคัญของเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับ ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เป็นเวลา 30 นาที
2. ดำเนินการเรียนการสอนภาษาไทย วิชาการใช้ภาษาไทย (01-310-001) ตามหลักสูตร และท้ายคาบเรียน มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทย และธรรมะเป็นสื่อ ตามแผนการเรียนรู้ เป็นเวลา 50 นาที จำนวน 10 ครั้ง
3. ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม วิเคราะห์ผลการสอดแทรกจริยธรรมจากแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เพลงไทยเป็นสื่อ กับกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ธรรมะเป็นสื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการสอดแทรกจริยธรรม โดยใช้สูตรของเพียร์สัน

$$r = \frac{NXY - (\Sigma X)(\Sigma Y)}{\sqrt{[NEX^2 - (\Sigma X)^2][NEY^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS for window หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวัดผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ
3. เปรียบเทียบคะแนนวัดผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน
2. ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน
3. ผลการเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีผลการเรียนรู้ไม่สูงกว่ากลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

อภิปรายผล

ผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ คะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ ความจำ ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมเพิ่มขึ้น นักศึกษามีพัฒนาการทางด้านจริยธรรมมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้จากสื่อที่ชื่นชอบและคุ้นเคยในชีวิตประจำวันคือเพลง สื่อเพลงไทยช่วยเร้าความสนใจได้มาก สอดคล้องกับที่ไชยญาณ บุญยศ (<http://gotoknow.org/blog/songkm/122931>) กล่าวว่า เพลงเป็นสื่อที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ได้รับความรู้ ความสามารถอย่างครอบคลุมด้วยเนื้อหาสาระของเพลง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการซักถามและสังเกตนักศึกษา พบว่าเพลงไทยสากลทั้งประเภทเพลงไทยลูกกรุงและเพลงไทยลูกทุ่งที่นำมาเป็นสื่อสอดแทรกจริยธรรมแก่นักศึกษา เป็นเพลงที่เข้าใจง่าย มีคุณค่า ให้ความรู้ ข้อคิด

ทางด้านจิตรกรรม เช่น เพลง แม่แม่ ขับร้องโดย ก้อย จักรพรรณ์ อาบครบุรี นักร้องเสียงคุณภาพ ขับร้องได้ไพเราะมาก ขณะฟังเพลงนักเรียนน้ำตาคลอเพราะซาบซึ้งและจับใจในเนื้อร้อง ทำนองดนตรี และความหมายของเพลงแม่แม่

“... แม่มีพระคุณ อุ่ในหัวใจ โลกนี้ไม่มีแล้วใครเหมือนดังแม่ ความรักใครไหนที่ว่าแน่ ยังไม่เที่ยงแท้ รักของแม่เสมือนทอง แม่มีน้ำใจใหญ่เกินที่ เปี่ยมขลัง ด้วยความหวังดีเต็มห้อง อันทุกข์ภัยไหนจะมาต้อง ทรวงแม่กั้นผองทุกข์ภัยมิให้บิดา แผ่นดินยังมีถึงที่สิ้นสุด มหาสมุทรยังมีฝั่งกักขังคงคา อันพระคุณแม่ประคองดังห้วงเวหา ไม่มีขอบฟ้า เขตสวรรค์ กั้นรักจากแม่ แม่คือพระพรหม อุดมพระคุณ เสมือนร่มโพธิ์คำจุนหนุนนำเพื่อแผ่ คุณของใคร ไหนเกินคุณแม่ บริสุทธิเที่ยงแท้ รักแม่ต้องกตัญญู”

เมื่อนักศึกษาฟังเพลงจบสองรอบ ใช้เวลา 5 นาทีแก่นักศึกษานึกถึงคุณความดีของแม่ที่มีต่อลูก ซักถามและอภิปรายร่วมกันถึงสิ่งที่นักศึกษาทำให้แม่เป็นการตอบแทนพระคุณ ครูอธิบายรายละเอียดของจิตรกรรมหัวข้อความกตัญญูตเวทีเพิ่มเติม และสรุปบททวนเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น จากนั้นให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด และมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนบันทึกการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมอะไร ที่ไหน เมื่อใดบ้าง ลงในกระดาษส่งผู้สอนทุกสัปดาห์ และก่อนการเรียนแต่ละสัปดาห์ให้มีการสอบถามตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาเป็นรายบุคคล รวม 3-4 คน เป็นการติดตามความก้าวหน้าทางด้านจิตรกรรมของนักศึกษา การสอดแทรกจิตรกรรมดังกล่าวทำเป็นเวลา 10 ครั้งอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษา เป็นการปลูกฝังจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ด้วยการเน้นย้ำหลาย ๆ ครั้ง และใช้หลาย ๆ วิธีการ ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความกตัญญูตเวทีให้ติดแน่นในหัวใจของนักศึกษา

ตัวอย่างเพลง ให้กำลังใจตัวเอง เป็นเพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม ได้รับรางวัลมาลัยทอง ประจำปี พ.ศ.2547 ผู้ขับร้องคือ คัทลียา มารศรี นักร้องดาวรุ่งหญิงยอดเยี่ยม เป็นเพลงสร้างสรรค์ ให้ข้อคิดทางด้านจิตรกรรมเกี่ยวกับความอดทนอดกลั้นและการเสียสละได้อย่างดีเยี่ยม เนื้อร้องใช้คำในลักษณะเปรียบเทียบ ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญได้ง่ายและชัดเจน ให้แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในทางบวก

ตัวอย่างเนื้อร้อง “...ถอยสักก้าว ถ้าก้าวต่อไปพลาดพลั้ง ถอยมาตั้งสติคิดอย่าทำใหม่ ฉันทโคนแก้งรักฉันถูกแย่งไป เอาคืนดีไหม หญิงอย่างฉันไม่กล้า แพ้เพื่ออยู่อย่างผู้ชนะอธรรม แพ้ทางต่ำ แต่ทางศีลธรรมสูงกว่า เลือดหนึ่งหยด รดด้วยหนึ่งน้ำตา ให้เขาไปซะ ดีกว่าสร้างศัตรู ขอมงอดีกว่ายอมแตกหัก ถอยมาตั้งหลัก หยุดพักรักต้องต่อสู้ แข่งรถเสียหลัก หักหลบลงทางข้างคู แข่งรักแข่งสู้ เสียหลักต้องหักใจ ถอยสักก้าว เพื่อก้าวต่อไปไม่แพ้ ถอยมาแก้ปัญหาหาทางสู้ใหม่ โลกยังกว้าง ทางยังอยู่ยาวไกล ฟ้ายังสดใส ให้กำลังใจตัวเอง”

ผลการสอดแทรกจิตรกรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ คะแนนก่อนเรียนกับ
คะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่มีการสอดแทรกจิตรกรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ แตกต่างกันอย่างไร

นัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน สามารถอภิปรายผลได้ว่า นักศึกษามีจริยธรรมสูงขึ้น เนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม และมีการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมมากขึ้น หลังจากมีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงที่เกี่ยวกับจริยธรรมต่าง ๆ ที่ศึกษาวิจัยตอนละประมาณ 10-15 นาที เป็นสื่อประกอบการสอดแทรกจริยธรรม มีการเพิ่มเติมรายละเอียดของจริยธรรมนั้น ๆ โดยครูผู้สอน มีการซักถาม การอธิบาย อภิปราย และสรุปร่วมกันระหว่างครูกับนักศึกษา ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด ให้นักศึกษابันทึกเกี่ยวกับจริยธรรมที่ได้ประพฤติปฏิบัติ การสอดแทรกจริยธรรมดังกล่าวทำเป็นเวลา 10 ครั้งอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษา เป็นการปลูกฝังจริยธรรมอย่างต่อเนื่องโดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักศึกษามีจริยธรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับที่มลฑา กระจวีพันธ์ (2550 : 34) กล่าวว่า การพัฒนาทางจริยธรรมในส่วนบุคคลนั้น เป็นการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลให้มีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม ตามกฎเกณฑ์ที่สังคมพึงปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธวิธีที่หลากหลายที่จะช่วยในการพัฒนาจริยธรรม และควรมีการเสริมแรง ส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

ผลการเปรียบเทียบผลการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีผลการเรียนรู้ไม่สูงกว่ากลุ่มที่มีการสอดแทรกจริยธรรมโดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 นั้น สามารถอภิปรายผลได้ว่า การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อมีคะแนนสูงขึ้น แต่เมื่อนำทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าผลคะแนนไม่แตกต่างกัน แสดงว่า การสอดแทรกจริยธรรมสามารถใช้สื่อเพลงไทยหรือสื่อธรรมะก็ได้ในการสอดแทรกจริยธรรม ให้ผลดีทั้งสองสื่อ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรตระหนักและปลูกฝังจริยธรรมแก่นักศึกษาในทุกวิชาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาจริยธรรมในส่วนบุคคลนั้น เป็นการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลให้มีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม ตามกฎเกณฑ์ที่สังคมพึงปรารถนาให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับรัชชัช ชัยจิรญากุล (2539 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ควรแก้ไขปัญหาจริยธรรมโดยมุ่งทั้งเด็กและผู้ใหญ่ตั้งแต่ครอบครัว จากนั้นโรงเรียน ควรสอนหรือปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชน โดยสอดแทรกไว้ทุกเรื่องเมื่อมีโอกาสใช้หลาย ๆ วิธี และครูทุกคนควรจะได้รับผิดชอบในการสอนจริยธรรม และมลฑา กระจวีพันธ์ (2550 : 34) กล่าวว่า จะต้องมียุทธวิธีที่หลากหลายที่จะช่วยในการพัฒนาจริยธรรม และควรมีการเสริมแรง ส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้มีการแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นยั่งยืน

2. ครูผู้สอนสามารถใช้สื่อเพลงไทยหรือสื่อธรรมะอย่างใดอย่างหนึ่งประกอบการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักศึกษาได้ หรือใช้สื่อทั้งเพลงไทย สื่อธรรมะ และสื่ออื่น ๆ ประกอบกัน หรือสลับสับเปลี่ยนกันไป ตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ และครูอธิบายเพิ่มเติมหรือสรุป เป็นการใช่วิธีการที่หลากหลายในการช่วยพัฒนาจริยธรรม เพราะสื่อหนึ่ง ๆ ย่อมไม่สมบูรณ์ที่สุด เช่น สื่อเพลงเหมาะสำหรับการนำเข้าสู่บทเรียน ช่วยเร้าความสนใจ เพลงมีความยาวเพียง 3-5 นาที จึงบอกเพียงสาระสำคัญอย่างคร่าว ๆ แต่ไม่มีรายละเอียด แตกต่างจากเทปการบรรยายธรรมะ แม้จะไม่เร้าความสนใจเท่ากับเพลง แต่มีรายละเอียดหรือการอธิบายที่ชัดเจน ทำให้เข้าใจได้ง่ายและถูกต้อง เหมาะสำหรับการให้ข้อมูลความรู้ เป็นต้น

3. นักศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม และปลูกฝังให้ตนเองมีจริยธรรมในระดับสูง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นที่รักใคร่ของบุคคลอื่น และประสบความสำเร็จในการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ จะต้องปลูกฝัง ต้องดู ฟัง อ่าน และทำความเข้าใจ ตลอดจนประพฤติปฏิบัติจริยธรรมอยู่เสมอ สะสมเป็นนิสัย เพาะบ่มให้เป็นผู้มีจิตใจดีงาม ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีคุณธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ปกครอง หรือปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมของเยาวชนในยุคข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากพฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต การเลียนแบบ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตามระดับสติปัญญา วัย และวุฒิภาวะ ตามที่มลฑา กระจวีพันธ์ (2550 : 34) กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรม ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครู ผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแบบที่ดี ที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ

บรรณานุกรม

- กมล ภูเจริญ. 2542. การศึกษาแบบการคิดของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปรินิพนธ์
คุรุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2535. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2530. ทางก้าวหน้าในงานและชีวิต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
กรมอาชีวศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กองพัฒนานักศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2550. รายงานการวิเคราะห์ภาวะการมี
งานทำของบัณฑิต ปีการศึกษา 2550 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ :
กองพัฒนานักศึกษา.
- _____. 2550. รายงานสรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/ผู้จ้างงานต่อการ
ปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่สำเร็จการศึกษา ปี
การศึกษา 2550. กรุงเทพฯ : กองพัฒนานักศึกษา.
- กิริติ ศรีวิเชียร. 2524. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. 2539. การวิเคราะห์การเล่าเรื่องในเพลงไทยลูกทุ่ง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพร วิชาวุธ. 2526. จริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. 2522. จริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชุตินา เฝิงสุทธิ. 2545. การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชำนาญ นิสารัตน์. 2524. สังคมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไชยญาณ บุญยศ. คุณค่าของเพลง. (Online). เข้าถึงได้จาก :
<http://gotoknow.org/blog/songkm/122931>
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. 2522. จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520. **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.

เด่นศิริ สิ้นสืผล. 2542. การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงเป็นสื่อ. สื่อ
สร้างสรรค์คุณภาพชีวิต กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอส.เพรส. จำกัด

คูสิต หังเสวก. 2543. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 6 โดยใช้เพลงกับบทร้อยกรองเป็นสื่อการสอน โรงเรียนวันครู 2500 จังหวัดสมุทรสาคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์. (Online). เข้าถึงได้จาก :

http://saw01.blogspot.com/2008/07/blog-post_1615.html. 2553.

ธรรม. (Online). เข้าถึงได้จาก : th.wikipedia.org/wiki/ธรรม. 2553

ธรรมะ. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://mediacenter.mcu.ac.th/data>. 2553.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. 2539. การศึกษาคูณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางด้านจริยธรรมของคนไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ธีรพล สุวรรณโณ. 2540. ความรู้พื้นฐานทางศาสนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นพพร ด้านสกุล. 2543. การวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่งชุดแม่ไม้เพลงไทยโดยผ่องศรี วรนุช.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยทักษิณ.

แปลก สนธิรักษ์. 2532. ระเบียบวัฒนธรรมและศาสนา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

บุญมี แทนแก้ว. 2541. **จริยธรรมกับชีวิต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

บุญมี แทนแก้ว. 2539. **จริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา, กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. **คู่มือการศึกษาธรรมศึกษา**
ขั้นตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

พจนา นุ่มหันต์ และคณะ. 2550. ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของ
บัณฑิตคณะคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ :
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น.

พรกนก ศรีงาม. วิไลลักษณ์ ตางาม และอำนาจ เอี่ยมสำอางค์. 2552. **ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์**
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียและการเรียนปกติโดย
ใช้เพลงไทยสากลเป็นสื่อ. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

_____. 2551. **ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยใช้**
เพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลเป็นสื่อ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงาน
วิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

พรหมวิหาร 4 . (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.learntripitaka.com/scruple/prom4.2553>.

พระธรรมโกศาจารย์.. **ธรรมบรรยาย**. (Online). เข้าถึงได้จาก :

http://www.thammapedia.com/dhamonline/by_master.php?master=2. 2523.

พระมหาภูติชัย (ว. วชิรเมธี). **เสียงธรรม : พระมหาภูติชัย**. (Online). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.fungdham.com/sound/vorvachiramete.html>. 2553.

พวงศักดิ์ สนเทศ. 2533. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการสอนวิชาพลศึกษา. **สารพัฒนาหลักสูตร**. ปีที่ 6 ฉบับที่ 66 (กันยายน 2533).

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ . 2543. **จริยธรรมของอาจารย์และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

เพลง. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaitownusa.com>. 2553.

เพลงไทย. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaifolk.com/doc/nativesong.htm> . 2553.

—————. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.school.net.th/library/create-web>. 2553.

เพลงไทยสากล. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>. 2553.

เพลงลูกกรุง. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://atcloud.com/stories/76616>. 2553.

—————. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki> 2553

เพลงลูกทุ่ง. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>. 2553.

มลฑา กระวีพันธ์ . 2550. **การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเสาชิงช้า อำเภอรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. สารนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

มานิต บุญประเสริฐ. 2553. **ปัญหาอุดมศึกษาไทย**. (Online). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes2/aw7forsemi.pdf>. 2553

ระวิง เนตรโพธิ์แก้ว. 2542. **มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร**. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

รุจิรี ภู่อาระ. 2541. **แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนาการกระบวนการสร้างเสริมลักษณะนิสัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

วรรณดี พลเยี่ยม. **การสื่อสารกับฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย**. (Online). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.sahavicha.com/>. 2553.

วสิน อินทสระ. 2518. **จริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : บรรณาการ.

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2533. **จริยธรรมกับบุคคล**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

วิศุทธิ์ ขวัญพุกภัย. 2523. **สังคมวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ศีล 5 (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.larnbuddhism.com/siil5>. 2553.

สมบูรณ์ ศาลาชีวิน. 2525. **จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤกษศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สังคหัตถ์ 4. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.learntripitaka.com/scruple/sank4>. 2553.

สาโรช บัวศรี. 2526. **จริยธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ส่วนวิจัยและพัฒนา. 2540. **รายงานการสัมมนาวิชาการเรื่องบัณฑิตอุดมคติไทย : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนฯ ฉบับที่ 8**. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ 2525. **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา.

สุมาลี บุญยารมย์. 2538. **การจัดจริยศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุรางค์จันทร์ อม. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

ไสว มาลาทอง. 2542. **การศึกษาจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หลักธรรมในพุทธศาสนา. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki> 2553

อนุสรณ์ สีนประเสริฐศรี และบุญเสริม ศักดิ์คงกระพัน. 2542. **รายงานโครงการเรื่องคุณสมบัติของนักเทคโนโลยีการพิมพ์ระดับปริญญาตรีที่สอดคล้องกับความต้องการและทัศนคติของผู้บริหารสถานประกอบการอุตสาหกรรมพิมพ์ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

อริยสัจ 4. (Online). เข้าถึงได้จาก : <http://www.learntripitaka.com/scruple/ariya4>. Html. 2553.

อาภรณ์ พุกมาน. 2544. **การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อารมณี ฉนวนจิตร และวัชรีย์ บุรณสิงห์. 2543. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุดม หนูทอง. 2540. **บัณฑิตไทยในแนวพระราชดำริ**. วารสารวิชาการ Aphet journal กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

ภาคผนวก

ตัวอย่างเนื้อเพลงไทยที่ใช้ในการสอดแทรกจริยธรรม

แต่แม่

ก๊อต จักรพรรณ์ อาบครบุรี ขับร้อง

แม่มีพระคุณ อุ้มในหัวใจ โลกนี้ไม่มีแล้วใคร เหมือนดั่งแม่

ความรักใครไหนที่ว่าแน่ ยังไม่เที่ยงแท้

รักของแม่เสมือนทอง แม่มีน้ำใจใหญ่เกินนที

เปี่ยมขลัง ด้วยความหวังดี สันเต็มห้อง

อันทุกข์ภัย ไหนจะมาต้อง ทรวงแม่กั้นผอง

ทุกข์ภัยมิให้บีทา แผ่นดิน ยังมีถึงที่สิ้นสุด

มหาสมุทร ยังมีฝั่งกักขังคงคา อันพระคุณแม่ ประดุจดั่งห้วงเวหา

ไม่มีขอบฟ้า เขตสวรรค์ ก็นรักจากแม่

แม่คือพระพรหม อุดมพระคุณ เสมือนร่มโพธิ์คำจุน

หนุนนำเพื่อแผ่ คุณของใคร ไหนเกินคุณแม่

บริสุทธิ์เที่ยงแท้ รักแม่ต้องกตัญญู

ดนตรี 9 ห้อง..7... 8...9 แม่คือพระพรหม

อุดมพระคุณ เสมือนร่มโพธิ์คำจุน

หนุนนำเพื่อแผ่ คุณของใคร ไหนเกินคุณแม่

บริสุทธิ์เที่ยงแท้ รักแม่ต้องกตัญญู

Live and Learn

กมลลา สุโกศล ขับร้อง

เมื่อวันที่ชีวิต เดินเข้ามาถึงจุดเปลี่ยน จนบางครั้งคนเราไม่ทัน ได้เตรียมหัวใจ
ความสุขความทุกข์ ไม่มีใครรู้ว่าจะมาเมื่อไหร่ จะยอมรับความจริงที่เจอได้แค่ไหน

เพราะชีวิตคือชีวิต เมื่อมีเข้ามาก็มีเลิกไป

มีสุขสมมีผิดหวัง หัวเราะหรือหวนไหว เกิดขึ้นได้ทุกวัน

อยู่ที่เรียนรู้ อยู่ที่ยอมรับมัน ตามความคิดสติเราให้ทัน

อยู่กับสิ่งที่มีไม่ใช่สิ่งที่ฝัน และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด

สุขก็เตรียมไว้ ว่าความทุกข์คงตามมาอีกไม่ไกล จะได้รับความจริงเมื่อต้องเจ็บปวดไหว

เพราะชีวิตคือชีวิต เมื่อมีเข้ามาก็มีเลิกไป

มีสุขสมมีผิดหวัง หัวเราะหรือหวนไหว เกิดขึ้นได้ทุกวัน

อยู่ที่เรียนรู้ อยู่ที่ยอมรับมัน ตามความคิดสติเราให้ทัน

อยู่กับสิ่งที่มีไม่ใช่สิ่งที่ฝัน และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด

อยู่ที่เรียนรู้ อยู่ที่ยอมรับมัน ตามความคิดสติเราให้ทัน

อยู่กับสิ่งที่มีไม่ใช่สิ่งที่ฝัน และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด

อยู่ที่เรียนรู้ อยู่ที่ยอมรับมัน ตามความคิดสติเราให้ทัน

อยู่กับสิ่งที่มีไม่ใช่สิ่งที่ฝัน และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด

อยู่กับสิ่งที่มีไม่ใช่สิ่งที่ฝัน และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด

สุขกันเถอะเรา

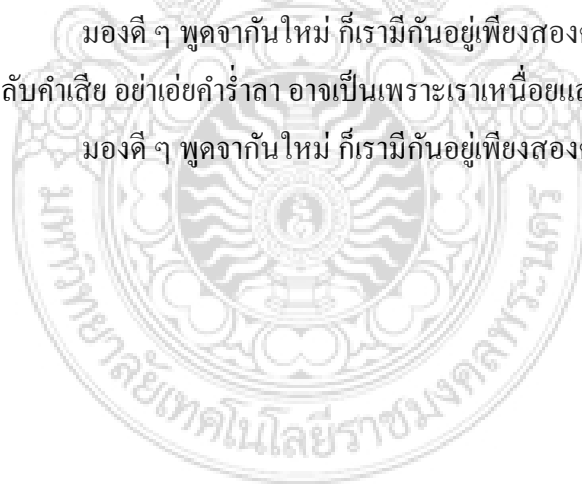
แกรมมี่ โกลด์ ชับร้อง

สุขกันเถอะเราเสร์้าไปทำไม อย่ามัวอาลัย คิดร้อนใจไปเปล่า
 เกิดมาเป็นคน อดทนเถอะเรา อย่ามัวชมเชา ทุกคนเราทนมัน
 โลกคือละคร อย่าอาวรณ์เลย สุขทุกข้ออย่างเคยรับแล้วเป็นเช่นกัน
 ปล่อยไปตามบุญ และกรรมบันดาล อย่ามัว โศกศัลย์ ย้มสู้มันเป็นไร
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 สุขกันเถอะดี อย่ามัววีร้อ อย่าทำหน้างอ ย้มให้พอใจขึ้น
 ชีพจะดำรง อยู่ยงคงคีน ต่ออายุยืน ย้มนิคเดียวให้ขึ้นใจ
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 โลกคือละคร ทุกตอนต้องแสดง ทุกคนทนไป
 อย่าอาลัย ย้มกันสู้ไป จะได้สบาย
 สุขกันเถอะดี อย่ามัววีร้อ อย่าทำหน้างอ ย้มให้พอใจขึ้น
 ชีพจะดำรง อยู่ยงคงคีน ต่ออายุยืน ย้มนิคเดียวให้ขึ้นใจ
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 เชิญสำราญ ร่วมเบิกบานดวงใจ ลืมทุกข์ไป ทำให้ใจเริ่งรื้น
 โลกคือละคร ทุกตอนต้องแสดง ทุกคนทนไป
 อย่าอาลัย ย้มกันสู้ไป จะได้สบาย

กลับคำเสีย

กัมปะนี ขับร้อง

แค่เพียงหนึ่งนาทีที่เธอพูดไป รู้ตัวบ้างไหมว่าพูดอะไรออกมา
ใจเย็น ๆ ดีไหม ฉันจะให้เวลา คำที่เธอพูดมา ฉันจะลืมมันไป
กลับคำเสีย อย่าเอ่ยมันออกมา โปรดจงคิดดูอย่างช้า ๆ ในใจ
คำ บางคำนั้นแรงเกินไป และมันทำลายจิตใจเกินทน
กลับคำเสีย อย่าเอ่ยคำร้ายลา อาจเป็นเพราะเราเหนื่อยและล้าเกินไป
มองดี ๆ พูดจากันใหม่ ก็เรามีกันอยู่เพียงสองคน
แค่เพียงหนึ่งนาทีที่เธอพูดไป ซึ่งมันอาจทำลายร้อยล้านนาทีที่ดี
ดีต่อกันพันครั้ง ครั้งนี้ขอมจะมี มันคงมีชั๊กที่ที่กลางแกลงในใจ
กลับคำเสีย อย่าเอ่ยมันออกมา โปรดจงคิดดูอย่างช้า ๆ ในใจ
คำ บางคำนั้นแรงเกินไป และมันทำลายจิตใจเกินทน
กลับคำเสีย อย่าเอ่ยคำร้ายลา อาจเป็นเพราะเราเหนื่อยและล้าเกินไป
มองดี ๆ พูดจากันใหม่ ก็เรามีกันอยู่เพียงสองคน
กลับคำเสีย อย่าเอ่ยคำร้ายลา อาจเป็นเพราะเราเหนื่อยและล้าเกินไป
มองดี ๆ พูดจากันใหม่ ก็เรามีกันอยู่เพียงสองคน

เกิดมาพึ่งกัน

สุเทพ วงศ์กำแหง ขับร้อง

เกิด เป็นคนอย่าเห็นแก่ตน แหละ ดิ ถึงจะมี ร่ำรวย สุข สันต์
 จน หรือมี ไม่เป็นที่ สำคัญ แม้รักกัน พึ่ง พา อย่าไปตัด ไม ตรี
 เกิดมาพึ่งกัน ผิว พรรณ ไข่แบ่งศักดิ์ศรี วันนี้เราอยู่ กิดดู ให้ดี
 ถึงจะจน จะมี อย่าไปสร้างเวรกรรม ชินทำชั่วไป อาจต้องใช้กรรมเวร
 อย่างมมายโลกหลง เพราะคงจะเกิดลำเค็ญ สร้างบุญพระท่านคงเห็น
 รมเย็น พันความกังวล ถึงวิบัติขัดสน ผลบุญนำให้ ศีลธรรมมั่นใจ
 ไม่ต้องไป กังวล ถึงจะมีจะจนจะเกิดกุศลคลใจ

เกิด เป็นคนอย่าเห็นแก่ตน แหละ ดิ ถึงจะมี ร่ำรวย สุข สันต์
 จน หรือมี ไม่เป็นที่ สำคัญ แม้รักกัน พึ่ง พา อย่าไปตัด ไม ตรี
 เกิดมาพึ่งกัน ผิว พรรณ ไข่แบ่งศักดิ์ศรี วันนี้เราอยู่ กิดดู ให้ดี
 ถึงจะจน จะมี อย่าไปสร้างเวรกรรม ชินทำชั่วไป อาจต้องใช้กรรมเวร
 อย่างมมายโลกหลง เพราะคงจะเกิดลำเค็ญ สร้างบุญพระท่านคงเห็น
 รมเย็น พันความกังวล ถึงวิบัติขัดสน ผลบุญนำให้ ศีลธรรมมั่นใจ
 ไม่ต้องไป กังวล ถึงจะมีจะจนจะเกิดกุศลคลใจ

ปล่อย

อัน ฐวัชชัย ขัมบ์ร้อง

ใครจะชิงใครจะชิงมันก็ช่างหัวเขา แค่ตัวเรารู้เราช่างเค้าประไร
 ใครจะชักใครจะแข่งใครจะแก่งใครจะหยัน ก็ให้ช่างหัวมันก็ให้ปล่อยเค้าไป
 ใครจะชมใครจะเชิดว่าประเสริฐเลิศหรู ตัวเรารู้เราอยู่ปล่อยเค้าชมไป
 ใครจะรักใครจะเกลียดใครจะเสียด ใครจะสีกี่เรารู้ตัวดีปล่อยเค้าทำไป..
 เกิดเป็นมนุษย์สิ้นสุดแค่ตาย เอาอะไรมากมายในความอนัตตา
 โลกไปทำไมช่วงชิงแข่งขัน สุกท้ายเหมือนกันต้องไปป่าช้า
 จะเอาอะไรแค่รักโลก โกรธหลง ไม่มีความมั่นคงบนกิเลสตัณหา
 เกิดแก่เจ็บตายโยจะไปยึดมั่น สรรพสังขารล้วนอนิจจา
 ปล่อยวางมันเสีย ทุก โขตินณา...
 ใครจะمينใครจะมองโยจะต้องไหวหวั่น ใครจะใส่ร้ายกันโยจะต้องสนใจ
 ใครจะดีใครจะเลวมันก็เรื่องของเขา ใครจะนิทาเราโยจะต้องทุกข์ใจ
 ใครจะล้อใครจะด่าโยจะต้องว่าตอบ ใครไม่สนใครไม่ชอบโยจะต้องใส่ใจ
 ใครจะคิดใส่ความโยจะต้องงุ่นจิต หากตัวเราไม่ผิดจะไปคิดทำไม...
 เกิดเป็นมนุษย์สิ้นสุดแค่ตาย ประจุตั้งต้นไม้ล้มทับโลกา
 หมดลมเมื่อไรหาประโยชน์ใดเล่า ล้วนต้องถูกเผาไหม้ไปป่าช้า
 ชีวิตยังมีสร้างความคิดไว้เกิด ได้ไม่เสียชาติเกิด ได้ไม่ต้องอายหมา
 อันว่าความตายคือสังขารความเที่ยง ล้วนสรรพสำเนียงเนาเหม็นขึ้นมา
 จะเอาอะไร...จะเอาอะไรกันนักหนา...

พ่อยังจน

ตี จันดา ขับร้อง

เห็นเขาร่ำเขารวยอย่าอิจฉาเขาเลย จำไว้เถิดลูกเอ๋ยว่าเราเกิดมาจน
 เจ้าจะต้องอดทน เกิดเป็นคนต้องสู้ ถึงเราเช่าเขาอยู่ เจ้าไม่ต้องอายใคร
 กินให้อิ่ม หลับให้สบาย

เห็นเขามั่งเขามี เขามีรถมีรา พ่อไม่มีปัญญาหรอก่อนนะลูกเอ๋ย
 เจ้าอย่าน้อยใจเลย ตั้งใจเรียนดีกว่า ต่อไปภายภาคหน้าเจ้าจะสุขสบาย
 กินให้อิ่ม แล้วอย่าอนตั้นสาย

* พ่อยังจน ไม่มีบ้าน ไม่มีรถให้เจ้าโอ เจ้าทนหน่อยหนา
 คูทีวีเก่าๆ อยู่บ้านเช่าๆ อีกไม่นานหรอกลูก พ่อจะหาให้เอง

** เงินทองหาลำบาก ต้องรู้จักต้องอดออม
 รู้จักถนอมรู้รอบน้อมถ่อมตัวตน
 เราเกิดเป็นคนจนต้องอดทนอดออมไว้
 เจ้าอย่าไปเอาอย่างใคร เราไม่ใช่คนร่ำรวย
 กินให้อิ่ม หลับให้สบาย กินให้อิ่ม หลับให้สบาย

ให้กำลังใจตัวเอง

คัทลียา มารศรี ขับร้อง

ถอยสักก้าว ถ้าก้าวต่อไปพลาดพลั้ง

ถอยมาตั้ง สติคิดย้ำทำใหม่

ฉันโดนแกล้ง รักฉันถูกแย่งไป

เอาคืนดีใหม่ หญิงอย่างฉันไม่กลัว

แพ้เพื่ออยู่ อย่างผู้ชนะธรรมชาติ

แพ้ทางคำ แต่ทางศีลธรรมสูงกว่า

เลือดหนึ่งหยด รดด้วยหนึ่งน้ำตา

ให้เขาไปซะ ดีกว่าสร้างศัตรู

ขอมงอ ดีกว่าขอมแตกหัก

ถอยมาตั้งหลัก หยุดพักรักต้องต่อสู้

แข่งรถเลียหลัก หักหลบลงทางข้างคู

แข่งรักแข่งชู้ เลียหลักต้องหักใจ

ถอยสักก้าว เพื่อก้าวต่อไปไม่แพ้

ถอยมาแก้ ปัญหาหาทางสู้ใหม่

โลกยังกว้าง ทางยังอยู่ยาวไกล

ฟ้ายังสดใส ให้กำลังใจตัวเอง

ขอมงอ ดีกว่าขอมแตกหัก

ถอยมาตั้งหลัก หยุดพักรักต้องต่อสู้

แข่งรถเลียหลัก หักหลบลงทางข้างคู

แข่งรักแข่งชู้ เลียหลักต้องหักใจ

ถอยสักก้าว เพื่อก้าวต่อไปไม่แพ้

ถอยมาแก้ ปัญหาหาทางสู้ใหม่

โลกยังกว้าง ทางยังอยู่ยาวไกล

ฟ้ายังสดใส ให้กำลังใจตัวเอง

สามัคคีประเทศไทย

คาราบาว ขับร้อง

มีความทรงจำดี ๆ มีความสุขที่ใด ๆ
จงบอกใคร ๆ ว่านี่คือแผ่นดินนี้
แผ่นดินอันเป็นตำนาน ผู้คนมีอิมพิมพ์ใจ
จงบอกเขาไป ว่านี่คือแผ่นดินไทย

บางทีก็เหน็บหนาว บางครั้งก็ปวดร้าว
แต่เราไม่ท้อ ขอยืนสู้เพื่อวันใหม่
วันที่ใกล้มาถึง คือวันอันสดใส
ผู้คนรุ่นใหม่ แบ่งหัวใจให้แกกัน สำนึกในคุณแผ่นดิน

มีประเพณีโบราณ สงกรานต์วันขึ้นปีใหม่
วันลอยกระทงของไทย ในคืนเพ็ญเดือนสิบสอง
วัฒนธรรมยืนยาว ผู้คนรักใคร่ปรองดอง
เผ่าไทยทั้งผอง พี่น้องกันไซ่อันไกล

ไทยแลนด์ ไทยแลนด์ ไทยแลนด์
สามัคคี สามัคคีประเทศไทย

เรามีตะวันดวงเดียว ไม่มีพระจันทร์ดวงใด
สว่างสดใส เท่าเรามองจากมุมนี้
มุมที่มีใจแห่งรัก แห่งความเมตตาอารี
พวกเราน้องพี่ สามัคคีประเทศไทย

ไม่ฝโก่ง

นันทิดา แก้วบัวสาย ขับร้อง

(สร้อย) พ่อไม่โก่ง แม่ไม่โก่ง พี่ไม่โก่ง ญาติไม่โก่ง

พ่อไม่คอร์รัปชัน แม่ไม่คอร์รัปชัน

ญาติก็ทำกินกัน ด้วยปัญญาของตัวเอง

ไม่เอาไม่ไปกด ไม่เอาศไม่เดินฮึดเบ่ง

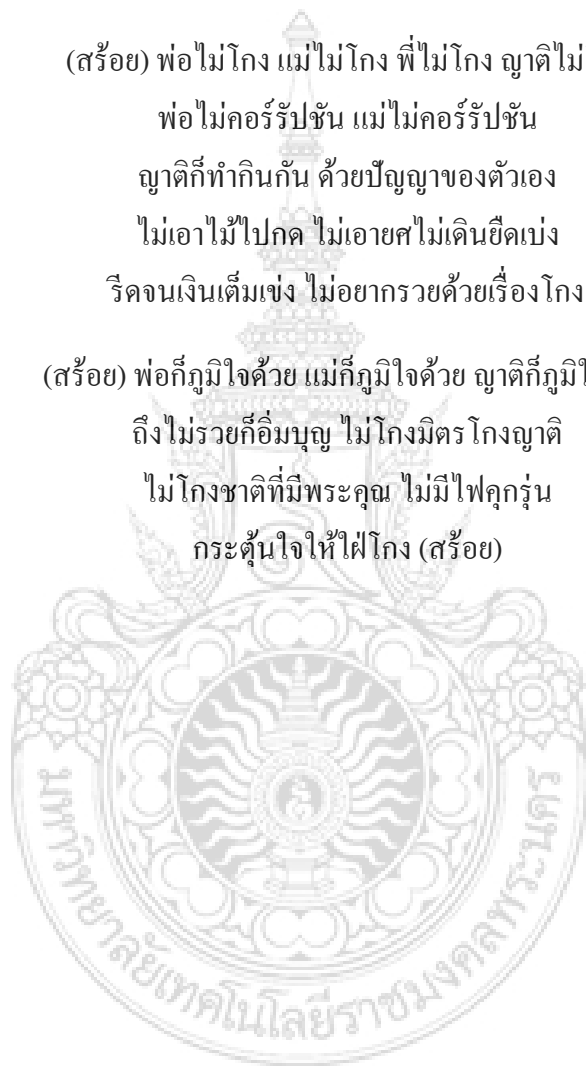
รีดเงินเต็มแข่ง ไม่อยากรวยด้วยเรื่องโก่ง

(สร้อย) พ่อก็ภูมิใจด้วย แม่ก็ภูมิใจด้วย ญาติก็ภูมิใจด้วย

ถึงไม่รวยก็อับบุญ ไม่โก่งมิตร โกงญาติ

ไม่โกงชาติที่มีพระคุณ ไม่มีไฟคุกรุ่น

กระตุ้นใจให้ฝโก่ง (สร้อย)

แบบฝึกหัดท้ายบทเพลง

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในเพลง

.....

2. จงบอกคำสำคัญของเพลงมา 3 คำ พร้อมบอกความหมาย

.....

.....

.....

3. ใจความสำคัญของเพลง คือ

.....

.....

.....

4. ข้อคิดที่ได้จากเพลง คือ

.....

.....

.....

5. ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมตามที่ปรากฏในเพลง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างเนื้อหาทบทวนบรรยายธรรมะหรือบทเรียนธรรมะที่ใช้ในการสอดแทรกจริยธรรม

ลูกควรปฏิบัติต่อพ่อแม่อย่างไร

ดร. บุญชัย โกศลธนากุล

คนเราเกิดมาต้องรู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าบิดามารดา รักเราอย่างไม่มีเงื่อนไข มีอุปการคุณกับลูก ลูกควรมีจิตสำนึก ควรรักษาดูแลพ่อแม่ของตนเอง ความกตัญญูเป็นที่มาของคนดี ลูกบางคนทิ้งให้พ่อแม่อยู่ตามลำพัง เมื่อปีกกล้าขาแข็งแล้วทิ้งพ่อแม่ คิดถึงแต่ปัญหาของตนเอง มนุษย์ทำไมโหดร้าย เช่นนี้ มนุษย์เกิดมาน่าจะมีความรักเอื้ออาทรต่อกัน โดยเฉพาะคน ๆ นั้นเป็นบิดามารดาของเรา เมื่อมีโอกาส มีปัจจัย มีกาลเทศะเหมาะสม มีโอกาสได้ทำบุญกับพระอรหันต์ในบ้านเราควรรีบทำ ไม่ต้องเกี่ยงพี่น้องคนอื่น การดูแลพ่อแม่ควรดูแลด้วยความรักความสบายใจ อย่าคิดว่าเป็นภาระ จะเป็นมหาอกุศล คือบาป คือความไม่สบายใจ อึดอัด คับแค้นใจ อย่าสร้างบาปให้ตนเอง สร้างบุญดีกว่า

เป็นบุญแล้วที่เราได้ดูแลพ่อแม่ ลูกที่ไม่มีโอกาสดูแลพ่อแม่อย่าแกล้งทำเป็นซื่อโง่ คนเราควรแบ่งความรักเป็น 3 กองเท่า ๆ กัน คือ สามภรรยา ลูก และพ่อแม่ ถ้าไม่ดูแลพ่อแม่ ลูกเห็นตัวอย่าง เขาก็จะไม่ดูแลคุณเช่นกัน อย่าลืมนำทำดีได้ดี สรรพสิ่งในโลกนี้มีเหตุและปัจจัย คนรักกันต้องมีน้ำใจต่อกัน พุดจาดี ไม่โหดร้าย ไม่จับผิดคิดว่าเขาต้องดีต่อเราก่อน ควรหัดเป็นผู้ให้ก่อน รู้จักแบ่งปัน พ่อแม่จะเป็นอย่างไรต้องรับได้ ท่านจะหยาบคายหรือไม่มีธรรมะแต่ท่านเลี้ยงเรามา เราต้องมีความกตัญญู รู้คุณคน จะต้องมีการตอบแทน กตเวทิตากับนายที่ออฟฟิศประจบประแจง กุมมือ แต่พ่อแม่เลี้ยงตัวเองมาทั้งวันทั้งคืนไม่ดูแล หากมีคนอื่นดูแลแล้ว อย่างน้อยสัปดาห์หนึ่งต้องไปเยี่ยมเยือน โทรศัพท์ไปหาไม่ใช่หวังแต่สมบัติ คนรวยที่ประกอบสัมมาชีพ จะเคารพภักดีบุตรหลาน พุดกับพ่อแม่ดีมาก ดูแลอย่างดี

หากดูแลพ่อแม่ ชีวิตจะร่ำรวย มีความสุข พระพุทธเจ้าบอกว่า ผู้ใดมีเมตตา ผู้นั้นจะร่ำรวย เพราะการดูแลพ่อแม่ คุณจะไม่มีเวลาโลก ขอมเสียดเวลา คือความงาม ไม่ลั้งเลสงสัย ไม่อิจฉาผู้อื่น จะมีความสงบ เกิดปัญญา ถ้าพ่อแม่รู้จักขี้บ่น เราต้องเงียบ อดทน หรือเปลี่ยนเรื่องพูด พยายามให้ความรัก บิดามารดา ความรักความเมตตาจะทำให้คนสองคนเข้าใจกัน ความอดทนเป็นธรรมะสูงสุด ไม่ทำให้มีบาปกรรม พ่อแม่คือปुरुชนธรรมดา อาจทำดีหรือไม่ดีได้ แต่พ่อแม่มีบุญคุณที่ต้องทดแทน ถ้าเรารักพ่อแม่ จะมีความรักคงอยู่ในจิตใจ พ่อแม่อยู่ในใจ เป็นยาบำรุง ทำให้เราเป็นคนมีค่า

ขอให้เลิกทำตัวเป็นวัยรุ่นที่ทิ้งพ่อแม่ เลิกคิดยา ติดคาม เอาเวลาไปทำสิ่งที่มีประโยชน์ ฝึกความเชี่ยวชาญ ตั้งใจเรียน ใฝ่สูง มีสมาธิ จะทำให้อยู่ได้ทุกสภาพ จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต

รู้ธรรมแต่ไม่มีธรรมะ

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

...ธรรมะเป็นสิ่งที่ต้องมี มิใช่มีแต่เรียนรู้ เรากำลังมีปัญหาเรื่องเรียนธรรมะ รู้ธรรมะ แต่ไม่มีธรรมะ สันติสุขในโลกจึงไม่มี ซึ่งเป็นกันทั่วโลก ในโลกรู้เรื่องศาสนา ศีลธรรม แต่การปฏิบัติหายากที่น่าห่วงคือเยาวชน เป็นอย่างนี้มากขึ้นทุกที รู้ในฐานะเป็นวิชาหนึ่งที่เรียน แต่ไม่มีการอบรมให้มีธรรมะตามที่เรียนรู้ จำแต่ว่าธรรมะคือคำสั่งสอน ไม่รู้ว่าธรรมะเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติให้อยู่กับตัวเยาวชนจึงไม่กลัวบาปทั้งที่รู้ธรรมะ ทำให้พ่อแม่ร้อนใจ น้ำตาไหล สามารถฆ่าพ่อแม่ได้หากขัดขวางสิ่งที่เขาประสงค์ตามความอยากความเจริญสมัยใหม่ เยาวชนรู้ธรรมะแต่ไม่มีธรรมะ

เด็ก ๆ ของเราควรประกอบตัวของคํคุณ 7 ประการ คือ

1. รักซื่อสัตย์กตัญญูต่อบิดามารดา เสียสละชีวิตเพื่อบิดามารดาได้
2. เคารพเชื่อฟังครูอาจารย์และพระสงฆ์
3. รักเพื่อน ว่าเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่เห็นแก่ตัว เพราะมีความรักเพื่อน
4. กล้านุญ กลัวบาป ขยะแขยงอบายมุข
5. บังคับความรู้สึกลึกลับต่ำ ที่เป็นกิเลสได้
6. รู้หน้าที่ ถือว่า การทำหน้าที่ของมนุษย์ครบถ้วน ถูกต้อง คือการปฏิบัติธรรม
7. เข้าถึงหัวใจของความเป็นชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

คำว่ารู้กับคำว่ามีธรรมะ ต่างกัน รู้คือเรียนรู้ เก่ง สอบได้ แต่มีคือมีธรรมะอยู่ที่ชีวิต กาย และใจ การรู้ธรรมะแต่ไม่มีธรรมะเพราะขาดการบังคับตนเอง ขาดความละอาย ความกลัวต่อบาป คือ ขาดทมะ หิริ โอตตปปะ เมื่อเกิดปัญหาความขัดข้อง ก็หาทางออกโดยวิธีการที่ไม่มีมีธรรมะ ทำอย่างมีความรู้มากแต่ไม่มีมีธรรมะ การมีธรรมะสามารถทำได้ง่าย ๆ คือ ทุก ๆ คนทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ตามที่ตนมีหน้าที่ คือการมีธรรมะอย่างแท้จริง เดียวนี้คนก็เกียจทำหน้าที่ ทำอย่างจำใจเพราะต้องการเงิน ประโยชน์ ไม่รัก ไม่สนุกในการทำงาน เพราะไม่มีมีธรรมะ การทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม คุณค่าสูงสุดของมนุษย์คือการทำหน้าที่อย่างมนุษย์ด้วยความพอใจ ด้วยความสนุก เป็นบุญเป็นกุศลอย่างแท้จริง

เกิดมาทำไม

พระราชวิจิตรปฏิภาณ

บางทีเราต้องถามตัวเองว่าเกิดมาทำไม อยู่เพื่ออะไร คนเราถ้าไม่ถามสองคำถามนี้ แม้มชีวิตอยู่ถึง 100 ปีอาจจะล้มเหลวก็ได้ ฉะนั้นต้องถามสองคำถามนี้กับทุกคนว่าเกิดมาทำไม อยู่เพื่ออะไร ถามแล้วให้ตั้งปณิธานไว้ แล้วทำปณิธานไปสู่จุดสูงสุด อย่างน้อยเกิดมาต้องพึ่งตนเองให้ได้ เป็นเด็กต้องตั้งใจศึกษา หลักการศึกษาคือฟังให้หมด จดให้มาก ปากต้องไว ใจต้องคิด จบแล้วทำงาน ด้วยหลัก อุ อา กะ สะ ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ดำเนินชีวิตอยู่ในศีลธรรม จากนั้นก็บำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ครอบครัว คืออยู่เพื่อใคร เป็นลูกก็ต้องอยู่เพื่อพ่อแม่ เป็นการสร้างพลังที่ดีมาก เป็นความกตัญญูกตเวที เป็นคนต้องมีสองตา คือกตัญญูตา รู้คุณท่าน กตเวทิตา ตอบแทนคุณท่าน การอยู่อย่างนี้จะทะนงองอาจ จะเพิ่มความสามารถ เมื่อได้ประสบความสำเร็จแก่ตนแล้ว จึงคิดถึงสังคม และประเทศชาติ มีปณิธานต่อไปว่ามีประโยชน์อะไร ปณิธานดีชีวิตมีประโยชน์ ปณิธานไม่ดีทำให้ชีวิตไร้ประโยชน์ เมื่อถามตนเองแล้ว จะเป็นคนที่อยู่ก็มีประโยชน์ อยู่ก็เซิดหน้า มรณาก็ไปสวรรค์ เป็นพระอรหันต์ในอนาคต ตายไปแล้วคนเสียชีวิตอาลัยรัก

บางคนไม่เคยถามตนเองว่าอยู่เพื่ออะไร อยู่เพื่อใคร ใช้ชีวิตไปวัน ๆ ด้วยความเกียจคร้าน กินเล่น เที้ยว ดิฉยาเสพติด ดิดุกุดิดิตะรัง คนเขาจะบอกว่าอยู่ไปทำไม แสดงว่าเป็นคนรกโลก รกตั้งแต่บ้าน รกสังคม ไปถึงรกโลก โดยเฉพาะเด็กผู้ชาย ปัจจุบันนี้ก็เกียจคร้านมาก ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเป็นสุภาพบุรุษ เที้ยวเล่นเป็นเด็กแว้น ขออภัย เป็นเด็กแวร ไม่ใช่เด็กแว้น คือสร้างเวรกรรมให้กับพ่อแม่ และสังคม แล้วจะเกิดมาเพื่ออะไร ชาวบ้านถาม เกิดมาทำไม รู้ไหมว่าเป็นคำแข่ง เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว จึงกลับจิตกลับมา กลับกายกลับมา กลับหางกลับมา กลับหัวกลับมา กลับหัวเป็นคนดี แล้วจะมีความสุขเป็นประโยชน์ต่อสังคม

คุณธรรมนำปัญญา 24 ประการ

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี)

...รัฐบาลมีนโยบายและเน้นให้คนไทยทั้งประเทศเป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ หรือกล่าวในทางพุทธศาสนาว่า เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม คุณธรรมนำความรู้ที่ควรรู้ไว้ 24 ประการ ดังนี้

1. รู้รอบตัวมากมาย แต่ไม่รู้ตัวรู้ชั่ว คือคนเดี๋ยวนี้มีความรู้มากมาย แต่ไม่รู้ว่าจะอะไรคือความดี อะไรคือความชั่ว ไม่รู้จักบริหารจัดการตนเอง ทำให้ก้าวไปสู่ประตูแห่งความเสื่อม
2. รู้วันนู่วันเสื่อวันมิดวันปิ่น แต่ไม่รู้วันอบายมุข คือรู้วันสิ่งที่เป็นอันตรายซึ่ง ๆ หน้า แต่ไม่รู้วันอบายมุข กลับเข้าหา เช่น เป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา นักเลงการพนัน คบเพื่อนชั่ว
3. รู้ภาษาต่างประเทศ แต่ไม่รู้คุณค่าภาษาไทย การหลงลืมคุณค่าภาษาไทยก็เหมือนการดูถูกตนเอง นำไปสู่ความเสื่อม
4. รู้ตอบคำถาม แต่ไม่รู้ตอบแทนพระคุณแผ่นดิน ราชการที่วิถามอะไรตอบได้หมด แต่ไม่มีการสอนหรือการเรียนรู้ที่จะตอบแทนพระคุณแผ่นดิน อย่างน้อยที่สุดก็อย่าโกงชาติบ้านเมือง
5. รู้ที่กินที่เที่ยวที่ชอบปิ้ง แต่ไม่รู้ที่ต่ำที่สูง ไม่รู้จักสถานที่หรือคนที่ควรเคารพ กราบไหว้
6. รู้วันเดือนปีเกิด แต่ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่รู้จักการแสดงออก การทักทาย เข้าสังคมไม่เป็น
7. รู้พยากรณ์อากาศ แต่ไม่รู้ว่ามีชีวิตมีขึ้นมีลง ควรรู้ว่าชีวิตก็มีขึ้นมีตกเหมือนพระอาทิตย์
8. รู้จักรวาลวิทยานาฬิกา แต่ไม่รู้จักฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ คือขาดการอบรม ไม่รู้จักผู้ใหญ่รู้จักเด็ก
9. รู้จักคนมากมายหลายวงการ แต่ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ความเป็นจริงของตนเอง
10. รู้จักบริหารคนบริหารงาน แต่ไม่รู้วิธีบริหารใจ เป็นทาสกิเลสความโลภ โกรธ หลง
11. รู้วิธีหาเงินมากมาย แต่ไม่รู้วิธีบริหารเงิน คือใช้ในทางที่เกิดประโยชน์ ไม่นำไปใช้ในทางผิด
12. รู้จักสร้างตึกสูงนับร้อยชั้น แต่ไม่รู้จักฝึกใจให้สูง คนหัวใจต่ำ คิดแต่โกงกิน

คุณธรรมนำปัญญา 24 ประการ (ต่อ)

พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี)

13. รู้คุณค่าของเงินทอง แต่ไม่รู้คุณค่าของพ่อของแม่ ไม่รู้จักตอบแทนพระคุณพ่อแม่ หาแต่เงินทอง
14. รู้จักโกรธ แต่ไม่รู้จักให้อภัย คือ มีไฟราคะ โทสะ โมหะ แก้ได้โดยการฝึกแผ่เมตตา
15. รู้กฎติกา มารยาท แต่ไม่รู้กฎแห่งกรรม ทุกคนไม่สามารถฝ่าฝืนกฎแห่งกรรมไปได้ ทำดีได้ดี
16. รู้จักสวมนาฬิกาแพง ๆ แต่ไม่รู้จักราค่าของเวลา ไม่ตรงต่อเวลา ปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างไร้ค่า
17. รู้จักการเข้าสังคม แต่ไม่รู้จักเข้าหาสังฆะ ไม่เคยสนใจ ปรีกษา หรือฟังธรรมจากพระสงฆ์
18. รู้จักเรียนเอาปริญญาสูง ๆ แต่ไม่รู้จักยกพฤติกรรมให้สูง มีวุฒิสูง แต่นิสัย การกระทำต่ำ
19. รู้ที่จะมีลูก แต่ไม่รู้จักเลี้ยงดูลูก มีค่านิยมพอใจนอนด้วยกัน แต่ไม่พร้อมจะรับผิดชอบ เลี้ยงดูลูก
20. รู้ที่จะรัก แต่ไม่รู้จักรับผิดชอบ เป็นการหลอกลวง ฉวยโอกาส ไม่รับผิดชอบ
21. รู้ที่จะดู แต่ไม่รู้ที่จะเห็น เห็นหรือปากบอกว่ารักในหลวง แต่ไม่ได้นำธรรมะของท่านมาปฏิบัติ
22. รู้ที่จะนับถือ แต่ไม่รู้จะนับถืออย่างไร เอาแต่ยกย่องคนดี แต่ไม่ปฏิบัติตามท่าน ไม่เอาเยี่ยงท่าน
23. รู้ที่จะพูด แต่ไม่รู้จักศิลปะการพูด คือ ดีแต่พูด แต่พูดไม่เป็น ไม่มีน้ำหนัก จงอย่าพูดทุกคำที่คิด
อย่าคิดทุกคำที่พูด
24. รู้ว่าวันหนึ่งจะต้องตาย แต่ไม่รู้วิธีเตรียมตัวตาย สังขารไม่เที่ยง ให้ทำดี ทำประโยชน์ก่อนจะตาย

ความสามัคคี ประองคอง สมานฉันท์

พระราชญาณวิสิฐ วิ. (เสริมชัย ชยมงคล โป.ธ.6)

...ความสามัคคี ประองคอง สมานฉันท์ เป็นความดีให้ผลเป็นความปลอดภัยแก่หมู่คณะ แก่สังคมประเทศชาติ ที่คนดีคือคนมีศีลมีธรรมประจำใจและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเห็นว่า การทะเลาะวิวาท แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่นกัน ในทางทำลายล้างผลาญกันเป็นภัยอันตรายต่อความสงบเรียบร้อย และความเจริญสันติสุขแก่ทั้งตนเองและผู้อื่น และเห็นว่า การไม่ทะเลาะวิวาท แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ย่อมนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยดีงามและความสันติสุขทั้งตนเองและผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคมประเทศชาติ บุคคลดีมีคุณธรรมดังกล่าวจึงประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความมีน้ำใจไมตรีต่อกัน ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “รู้จัก รู้สามัคคี” ซึ่งเป็นคุณความดี อันก่อปรด้วยพรหมวิหารธรรม และสัปปริสธรรม เพื่อประคับประคองความสามัคคี ประองคอง สมานฉันท์ของหมู่คณะและสังคมประเทศชาติให้เกิดและให้เจริญขึ้น เข้มแข็งขึ้น เพื่อให้สามารถร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้าและสันติสุขดีขึ้นอย่างมั่นคงจึงปฏิบัติต่อกันด้วยพรหมวิหารธรรม คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ ผู้เป็นบัณฑิตโดยคุณธรรม ได้แก่ ด้วยเมตตาพรหมวิหาร กรุณาพรหมวิหาร มุทิตาพรหมวิหาร และอุเบกขาพรหมวิหาร คุณธรรมประจำใจอันประเสริฐ เป็นเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ คือของผู้มีคุณความดีสูงยิ่ง 4 ประการ คือ

1. เมตตา ความรัก ปรรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข คิด พูด และทำด้วยความปรารถนาดีต่อกัน
2. กรุณา ความสงสาร ปรรารถนาให้ผู้อื่นประสบกับปัญหาความทุกข์เดือดร้อน พ้นจากปัญหาความทุกข์เดือดร้อนนั้น
3. มุทิตา พลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดีและอยู่ดีมีความสุข ไม่คิดอิจฉาริษยากัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน
4. อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง วางเฉย เมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความวิบัติ ซึ่งเราช่วยอะไรไม่ได้ และไม่คิด พูด แสดงกิริยาดูหมิ่นเหยียดหยาม ชำแค้น เยาะเย้ย ถากถาง จะคิดพิจารณาปัญหาใด ๆ ก็กระทำด้วยจิตใจเป็นกลาง คือ ด้วยความถูกต้อง ตามกฎหมาย และทำนองคลองธรรม ด้วยความเหมาะสม ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และด้วยความยุติธรรม เทียงธรรม คือ ไม่ลำเอียงเพราะความหลงรัก หรือมีผลประโยชน์เป็นสิ่งที่งูใจ หรือถือพรรคถือพวกพ้องหมู่เหล่า จนมองไม่เห็นคุณงามความดีของผู้อื่น เห็นแต่ความดีของตน จนเสียความยุติธรรม ไม่ลำเอียงเพราะความหลงโกรธหรือเกลียดชัง ไม่ลำเอียงเพราะความเกรงกลัว และไม่ลำเอียงเพราะหุเบา หรือหลงตามกระแสข่าว โดยขาดโยนิโสมนสิการ คือ ขาดการพิจารณาเหตุสังเกตุผลจากข้อมูลหลักฐานพยานที่ถูกต้องแท้จริง...

หลักธรรมาภิบาล ตอนที่ 5

พระราชญาณวิสิฐ วิ. (เสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.6)

...ขณฺฺติ คือความอดทน อดกลั้น ได้แก่ ชาติขณฺฺติ คือ อดทนต่อความยาก ลำบาก ตรากตรำ ในการประกอบกิจการงานในอาชีพ ในหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง และต่อผู้อื่น โดยการทำหน้าที่ของตนด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ยากลำบาก ตรากตรำ แม้จะหนาวร้อน หรือต้องประสบกับปัญหาหรืออุปสรรค ก็ไม่บ่น ไม่น้อยใจ ไม่ท้อถอย เพื่อให้บรรลุความสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง และเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญสันติสุขให้แก่ตนเอง แก่ครอบครัว แก่หมู่คณะขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ และแก่สังคมประเทศชาติโดยรวม

อริวาสนขณฺฺติ คือ ความอดทนต่อทุกขเวทนาหรือความเจ็บไข้ เมื่อถึงคราวเจ็บไข้ได้ป่วยก็อดทน อดกลั้นต่อทุกขเวทนา ไม่บ่น ไม่ร้องไห้ ด้วยเห็นสังขธรรมว่าสังขารหรือรูปนามทั้งหลาย ย่อมมีทุกข์ประจำ คือย่อมมีความเกิด แก่ เจ็บ และตาย อยู่เองโดยธรรมชาติ และย่อมเป็นสภาพที่ไม่เที่ยง อนิจจัง เป็นทุกข์ ทุกข์ และไม่มีแก่นสารสาระในความเป็นตัวตน บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา หรือของใครผู้ใดที่เที่ยงแท้ถาวรทั้งสิ้น อนตฺตา เมื่อเห็นสภาวะธรรมและสังขธรรมด้วยปัญญาอันเห็นชอบอย่างนี้ ย่อมข่มทุกข์เวทนาได้ด้วยสติสัมปชัญญะ

ตีติกุขาขณฺฺติ คือ ความอดทน อดกลั้น ต่อถ้อยคำเลียดสี นินทาว่าร้าย ก้าวร้าว ถ่วงเกินต่าง ๆ จากผู้อื่น ก็อดทน อดกลั้น อดใจ หรือหยุดใจไว้ได้ ด้วยการฝึกฝนอบรมจิตให้สงบและเจริญปัญญาเห็นแจ้งในสภาวะธรรมและอริยสังขธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง

อดทนต่อความมุ่งมั่นกระทำคุณความดี ละเว้นความชั่วเพื่อเจริญบุญกุศลคุณความดีให้สูงยิ่งขึ้นไป เป็นบารมี คือคุณความดีอย่างยิ่งยวด ...ขันติเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์ ขันติเป็นตะบะของผู้ پاکเพียร ขันติเป็นพลังของนักพรต ขันตินำประโยชน์สุขมาให้...

หลักธรรมนำไปสู่ความสำเร็จและสันติสุข

พระราชญาณวิสิฐ วิ. (เสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.6)

หลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการกระทำกิจการงาน หรือการอาชีพ ประการแรกคือ “อิทธิบาท” แปลความว่า ทางแห่งความสำเร็จ กล่าวคือ ข้อปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพ นั้นเอง มี 4 ข้อด้วยกัน บางท่านจึงเรียกว่า “อิทธิบาท 4” คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

ฉันทะ คือ ความรัก ความพอใจ ความไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการทำงาน หรือการอาชีพที่ตนกระทำหรือดำเนินอยู่ ถ้ามีใจรักที่จะทำแล้ว ย่อมจงใจให้เกิดความสนใจ เอาใจใส่ดูแลกิจการงานหรือการอาชีพนั้น โดยใกล้ชิด ด้วยใจจดจ่อต่อเนื่อง คอยคิดปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือการอาชีพนั้น ให้สำเร็จด้วยดี ข้อ 2 วิริยะ คือ ความอุตสาหะพากเพียรในการทำงาน หรือในการประกอบอาชีพ ด้วยความอดทนต่อความยากลำบาก ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้งธุระเสียกลางคัน ข้อ 3 จิตตะ คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ คอยเอาใจใส่ดูแลกิจการงานหรือการอาชีพที่ตนกระทำอยู่เสมอ ข้อ 4 วิมังสา คือ สติปัญญาสอดส่อง คอยพิจารณาเหตุ สัมผัส และคอยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือการประกอบอาชีพของคนให้เป็นไปด้วยดี ย่อมบรรลุความสำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ดำเนินชีวิตตนและนำผู้อื่นให้ไปแต่ในทางเจริญ และสันติสุขที่ถาวรแท้จริงได้ คำว่า “มีประสิทธิภาพ” หมายความว่า ผลสำเร็จอย่างสูงจากการกระทำกิจการงานหรือการอาชีพ ด้วยค่าลงทุนต่ำ หรือประหยัด ...กล่าวโดยสรุป “หลักธรรม” คำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะช่วยให้ผู้กระทำการงานหรือการอาชีพได้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพ คือ “อิทธิบาท” หมายความว่า ข้อปฏิบัติในการทำการงานให้สำเร็จ มี 4 ประการ คือ ฉันทะ ความรักงาน วิริยะ ความพากเพียร จิตตะ ความเอาใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลให้การทำงานดำเนินไปด้วยดี วิมังสา สติปัญญาสอดส่องการทำการงานหรือการอาชีพ ให้เป็นไปด้วยดีไม่มีปัญหา และอำนวยการประโยชน์สุข คือ ความเจริญและสันติสุขอย่างถาวรแท้จริง แก่ทั้งตนเองและทั้งส่วนรวมได้

สันโดษ (ในความประหยัด)

พระราชวิจิตรปฏิภาณ

ชีวิตจะมีความสุขตามอัธยาศัยของตนเอง ต้องรู้จักคำว่าสันโดษ สันโดษคือ ความพอใจ พอเพียง ตามอัธยาศัยของตนเอง จะเล็กจะใหญ่ ต้องรู้จักสันโดษ สันโดษที่จะทำให้มีความสุข คือ สันโดษในชะตาชีวิตของตนเอง สันโดษในการจ่ายอย่างประหยัด สันโดษในการพัฒนาตน สันโดษในคนรัก สันโดษในยศศักดิ์ ตำแหน่ง สันโดษในการแบ่งปัน สันโดษในการแข่งขัน

สันโดษในชะตาชีวิตของตนเอง คือเกิดมาแล้วอย่างน้อยใจ อย่าใฝ่สูง รู้จักตนเองว่าเกิดมาตรง นี้ ที่นี้ พ่อแม่อย่างนี้ มีชีวิตอย่างนี้ ทำไมเราไม่ไปเกิดอย่างโน้น มันเป็นบุญทำกรรมแต่ง รู้แบบนี้แล้ว จะมีความสุข ไม่น้อยใจ ไม่ทะเยอทะยาน ไม่รังควานคนอื่น

สันโดษในการใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ตัวอย่างรายได้เฉลี่ยของคนไทยทั่วประเทศ เฉลี่ยปีละแสนกว่าบาท แต่การใช้จ่ายน้ำมันเฉลี่ยรายหัว สองแสนกว่าบาท มันมากเกินไปอีกเท่า ตัว เราไม่ประหยัดกันเลย ตั้งแต่เรื่องน้ำมัน ไปถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เราจะต้องทำอะไร ก็ต้องประหยัด สันโดษในการพัฒนาตนเอง ในเรื่องความรู้ความสามารถ ไม่ใช่ช่ยกรวยแล้วไปจีบสันเขา หรืออยาก ได้ลาภลอย อย่างนี้ไม่ถูก สันโดษในความรัก รักใครรักจริงรักคนเดียว สันโดษในยศศักดิ์ อยากได้ อะไรก็ให้มาจากความรู้ความสามารถของตน แล้วจะอู้อี้ อิมใจ สันโดษในการแบ่งปัน คือรู้จักให้ รู้จักเอื้อเพื่อ เจืองานผู้อื่น สันโดษในการแข่งขัน คือ การแข่งขันกับผู้อื่นตามกำลังความสามารถ ให้ พอใจ อิมใจในสิ่งที่เราได้มา ถ้ามีสันโดษแล้วจะอิมเอมใจ ไปที่ไหนก็มีแต่ความมั่งอาจ

เมตตาธรรมคำจูนโลก

พระราชวิจิตรปฏิภาณ

ในปีพุทธศักราช 2551 ปีชวดนี้ มีสัญลักษณ์เป็นหนู เมื่อพูดถึงหนู ก็ต้องนึกถึงนิทานเรื่องหนูกับราชสีห์ เราควรเอาอย่างหนูกับราชสีห์ จะได้เป็นคติธรรมในการปฏิบัติ เรื่องมีอยู่ว่า หนูดัวหนึ่งติดแร้วของชาวบ้าน เหตุที่ติดหนู อาจจะเป็นเพราะหนูไปกัดกินข้าว กัดผ้าของเขา เขาก็ดักด้วยแร้ว เมื่อหนูดิวของชาวบ้านก็ร้อง ขณะเดียวกันนั่นเอง ราชสีห์เจ้าป่าเดินผ่านมา หนูก็อ้อนวอนว่า ช่วยทีเถิด ราชสีห์ก็ถามว่า ช่วยสัตว์เล็ก ๆ อย่างเจ้าแล้วเราจะได้อะไร หนูก็บอกว่า สัตว์เล็ก ๆ อย่างข้าพเจ้านี้ ก็อาจจะช่วยท่านได้บ้าง ราชสีห์ไม่ได้แยแสผลประโยชน์ที่จะได้รับ อาศัยพลังกำลังที่มีอยู่มาก เอาเท้าเหยียบแร้ว หนูก็รอดพ้นภัย ในกาลต่อมา ราชสีห์ไปติดบ่วงของชาวบ้าน เหตุเพราะราชสีห์ตัวนี้กินวัว กินม้าของชาวบ้าน ชาวบ้านโกรธแค้น จึงดักจับราชสีห์ด้วยบ่วง ราชสีห์ติดบ่วงก็ส่งเสียงร้องยิ่งดั้นบ่วงก็ยิ่งรัดแน่น ชาวบ้านได้ยินเสียงร้องก็รู้ว่าราชสีห์ติดบ่วง พวกมันถืออาวุธจะมาฆ่าราชสีห์ ขณะเดียวกันหนูดิวได้ยินเสียงราชสีห์ร้อง ก็จำได้ วิ่งมาที่ราชสีห์เพราะสำนึกในพระคุณที่ราชสีห์เคยช่วย หนูดิวตรงเข้ากัดเชือกอย่างไม่คิดชีวิต ไม่นานเชือกก็ขาด ราชสีห์หนีไปได้ก่อนที่ชาวบ้านจะตามมาทัน

นี่แหละท่านทั้งหลาย ราชสีห์ก็สำนึกได้ว่าการช่วยผู้น้อยหรือผู้ด้อยกว่าไม่ได้ออกแรงอะไรมาก ฉะนั้นขอให้ผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งหลายที่เป็นคนดีมีความสามารถ ฉลาด ว่องไว ให้มีน้ำใจแบ่งปันให้กับผู้น้อย ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยกว่า ผู้ชั้นแค้น โดยเริ่มต้นจากโรงเรียน ใกล้เคียง บ้านใกล้บ้าน และการสาธารณกุศล วันใดวันหนึ่งเด็กเหล่านั้นอาจจะมาช่วยเราโดยตรงหรือเติบโตขึ้นด้วยสำนึกในพระคุณและตอบแทนต่อถิ่นฐาน สังคม ประเทศชาติ และวันนั้นเราก็จะได้รับประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม เพราะเราเป็นราชสีห์ที่มีความเมตตา และเป็นหนูที่มีความกตัญญูตเวที เรื่องนี้มีประโยชน์มากในการปฏิบัติคือ ช่วยเหลือผู้น้อย ผู้ด้อยกว่า และกตัญญูตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนธรรมะ

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกชื่อจริยธรรมที่ปรากฏในบทเรียนธรรมะ

.....

2. จงบอกคำสำคัญของบทเรียนธรรมะมา 3 คำ พร้อมบอกความหมาย

.....

.....

.....

3. ใจความสำคัญของบทเรียนธรรมะ คือ

.....

.....

.....

4. ข้อคิดที่ได้จากบทเรียนธรรมะ คือ

.....

.....

.....

5. ตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติจริยธรรมตามที่ปรากฏในบทเรียนธรรมะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....

แบบทดสอบเรื่องจริยธรรม

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. จริยธรรมหมายถึงอะไร

ก. การประพฤติปฏิบัติ	ข. การประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย
ค. ชรณะที่ควรปฏิบัติ	ง. เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
2. ศีลธรรมหมายถึงอะไร

ก. การประพฤติปฏิบัติ	ข. การประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย
ค. ชรณะที่ควรปฏิบัติ	ง. เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
3. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำว่า ชรณะ

ก. ความดี ความถูกต้อง	ข. ศิลปะในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข
ค. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า	ง. คำสั่งสอนภาษาบาลี ถ่ายทอดโดยพระสงฆ์
4. วิธีปฏิบัติตนที่ถูกต้องที่สุดทางชรณะ คือวิธีใด

ก. การรักษาศีล 5	ข. มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ค. การคิดดี พูดดี ทำดี	ง. การลดกิเลสโลก โกรธ หลง
5. ข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของคนเพื่อให้อยู่ด้วยกันเป็นปกติสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย คือข้อใด

ก. ศีล 5	ข. พรหมวิหาร 4
ค. หิริ โอตตปปะ	ง. ไตรลักษณ์
6. อริยสังค คือ ความจริงอันประเสริฐ เป็นประโยชน์สุขแก่การดำรงชีวิตในปัจจุบัน อริยสังค ได้แก่อะไรบ้าง

ก. เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา	ข. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
ค. อนิจจะ ทุกขะ อนัตตา	ง. โลก โกรธ หลง

21. ผู้ใดไม่มีจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา
- ก. กมดให้อาหารแก่สุนัขจรจัด
 - ข. พรทพยัพาเพื่อนที่เจ็บป่วยไปโรงพยาบาล
 - ค. สมศรีให้เพื่อนลอกการบ้าน
 - ง. นารีพูดให้กำลังใจเพื่อนที่สอบตก
22. ผู้ใดไม่มีจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที
- ก. กามตาเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่
 - ข. จารุณีช่วยครูถือของ
 - ค. อมรโต้เถียงกับพ่อแม่เพราะความคิดเห็นไม่ตรงกัน
 - ง. สดใสทำงานบ้านให้พ่อแม่
23. ผู้ใดไม่มีจริยธรรมด้านความประหยัด
- ก. ระวีออมเงิน 10 % ของเงินรายได้
 - ข. นารีใช้รองเท้าคู่เดียวจนขาดจึงซื้อใหม่
 - ค. นักศึกษาปิดไฟปิดแอร์หลังเลิกเรียนทุกครั้ง
 - ง. พีมีรถจักรยานและรถจักรยานยนต์ แต่เขาซื้อรถจักรยานยนต์ไปซื้อของที่ร้านค้าใกล้บ้านทุกครั้ง
24. ผู้ใดไม่มีจริยธรรมด้านความสามัคคี
- ก. พิไลกับเพื่อน ๆ ทำงานเป็นหมู่คณะ
 - ข. พิมและเพื่อน ๆ ช่วยเหลืองานกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
 - ค. กามตามีความคิดเห็นต่างจากเพื่อน ๆ จึงทำงานคนเดียว
 - ง. ผกาและเพื่อน ๆ ประชุมวางแผนการทำงานและแบ่งงานกันทำ
25. ผู้ใดไม่มีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ
- ก. มีนาทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ข. สุภาทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
 - ค. วารีสอบตกเพราะไม่ได้อ่านหนังสือเตรียมสอบ
 - ง. อมรขอลาออกจากตำแหน่งเพราะบริหารงานผิดพลาด
26. สำนวนใดที่แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบ
- ก. แพแตก
 - ข. ดินพอกหางหมู
 - ค. ขายผ้าเอาหน้ารอด
 - ง. มือถือสาก ปากถือศีล
27. ความหมายของ ปียวาจา คือข้อใด
- ก. คำพูดของผู้เป็นที่รัก
 - ข. พูดในสิ่งที่มีประโยชน์
 - ค. พูดดีมีคนรักใคร่นับถือ
 - ง. พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน จริงใจ

28. การประพาศปฏิบัติศีลข้อใด เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเพื่อต่อกัน
- ก. สังคหัตถ์ 4 ข. อิทธิบาท 4
- ค. อคทนอกถลัน ง. ความมีระเบียบวินัย
29. “ยามแก่เฒ่า หวังเจ้า ฝ้า..... ยามป่วยไข้ หวังเจ้า ฝ้า.....
เมื่อถึงยาม ต้องตาย วายชีวา หวังลูกช่วย..... เมื่อสิ้นใจ”
ข้อความที่ควรเติมในช่องว่างคือคำใด
- ก. ชิดใกล้ หายา บวชให้ ข. รับใช้ รักษา ปิดตา
- ค. ถนอม พัดวี อยู่ใกล้ ง. เลี้ยงดู หายา ทำศพ
30. สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้คนมีจริยธรรม คือข้อใด
- ก. ได้เห็นตัวอย่างที่ดี ข. มีความรู้ทางธรรมะดี
- ค. ประพาศปฏิบัติธรรมะอยู่เสมอ ง. อ่านและฟังธรรมะอยู่เสมอ

เฉลยแบบทดสอบเรื่องจริยธรรม

1. ก	16. ก
2. ข	17. ข
3. ง	18. ง
4. ง	19. ค
5. ก	20. ง
6. ข	21. ก
7. ข	22. ค
8. ก	23. ง
9. ข	24. ก
10. ข	25. ค
11. ค	26. ข
12. ข	27. ก
13. ง	28. ก
14. ค	29. ข
15. ก	30. ก

ผลคะแนนจากการทดสอบ การสอดแทรกกิจกรรมโดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ

ลำดับ	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	20	26	18	20
2	18	21	18	19
3	15	18	20	25
4	20	26	14	19
5	18	17	13	20
6	18	23	13	18
7	21	26	15	24
8	15	17	16	23
9	16	21	20	28
10	17	27	15	18
11	15	26	15	20
12	19	22	16	20
13	16	21	14	21
14	22	28	13	17
15	18	20	21	23
16	20	27	14	15
17	20	25	21	27
18	15	26	17	21
19	20	23	16	22
20	15	21	16	26
21	14	26	20	25
22	20	22	19	26
23	17	26	18	25
24	20	23	20	26
25	18	24	18	22
26	14	19	19	23
27	20	23	20	26
28	20	26	14	17
29	15	19	18	24
30	20	25	21	27
รวม	536	694	512	667

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-สกุล นางอุบลศรี อุบลสวัสดิ์
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) MRS. UBONSRI UBONSAWAT
2. รหัสประจำตัวนักวิจัยแห่งชาติ (ถ้ามี) -
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและวางแผนศูนย์ภาษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. หน่วยงานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิชณุโลก เขตดุสิต กทม. 10300 หมายเลขโทรศัพท์ 0-2282-9102 ต่อ 1104
มือถือ 08-1257-8848
5. ประวัติการศึกษา
 - การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปี พ.ศ.2526
 - การศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย (วิชาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปี พ.ศ. 2524
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)
-
7. ผลงานการวิจัย
 - การผลิตสื่อวีซีดีเรื่องการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์
แหล่งทุน งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. 2551 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
 - ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการต่อทักษะการสื่อสารของ
บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แหล่งทุน งบประมาณผลประโยชน์
ประจำปี พ.ศ. 2552 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

